



Vuosikertomus 2001

Turvaamme eläkkeet

Sisältö



Kannen kuva: Mika Launis "Turvaverkko"
Vuosikertomuksen kuvituksen teema on verkot ja verkottuminen.

Visiomme mukaan

- *Huolehdimme työeläketurvasta.*
- *Kehitämme aktiivisesti työeläkejärjestelmää.*
- *Sijoitamme eläkevarat tuottavasti ja turvaavasti.*
- *Osaamisemme on korkeatasoista.*

3 Varma-Sampo lyhyesti

4 Toimitusjohtajan katsaus

6 Sähköinen asiointi kasvussa

10 Sijoitustoiminnassa haastava vuosi

14 Kannamme suurta yhteiskunnallista vastuuta

16 Työhyvinvoinnin tukena

17 Ulkomaanpalvelut laajenevat

18 Henkilöstön tavoitteena ylivoimainen osaaminen

20 Tilinpäätös

44 Tunnusluvut

47 Hallintoneuvosto

48 Hallitus

50 Neuvottelukunnat

52 Johto

53 Vuoden 2001 tapahtumia

54 Oppaita ja esitteitä

55 Lukijan opas

56 Yhteystietoja

Toimintakatsaukset

– Ennakoimme verkkopalvelujemme käyttäjien edelleen lisäävän sähköistä toimintatapaansa ja myös käyttäjien määrän kasvavan. Tarjotaksemme siihen mahdollisimman hyvät edellytykset kehitämme jatkuvasti palvelujamme, toteaa Paavo Pitkänen toimitusjohtajan katsauksessa.

Lue lisää sähköisestä asioinnista Varma-Sammossa sekä yhtiön sijoitustoiminnasta, yhteiskuntavastuusta, työhyvinvoinnin edistämisen ja ulkomaantyön vakuuttamisen palveluista sekä henkilöstöstä sivuilta 4–19.



Hallinto

Työmarkkinajärjestöt osallistuvat merkittävällä tavalla työeläkeyhtiöiden hallintoon. Puolet Varma-Sammon hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenistä on työnantajien ja palkansaajien keskusjärjestöjen ehdottamia henkilöitä. Yhteiskunnallista vuorovaikutusta edistävät myös Varma-Sammossa kokoontuvat kolme neuvottelukuntaa. Sivut 47–52

Oppaita ja esitteitä

Varma-Sammon julkaisemat oppaat ja esitteet ovat luettavissa ja tulostettavissa verkko-osoitteessa www.varma-sampo.fi. Niitä voi myös tilata painotuotteina samasta osoitteesta. Sivu 54



Tilinpäätös

Vuosikertomuksessa tilinpäätöstiedot on esitetty euroina.

Virallisen tilinpäätöksen rahayksikkö on markka. Virallinen tilinpäätös on nähtävissä yhtiön pääkonttorissa, osoitteessa Annankatu 18, Helsinki.

Varsinainen yhtiökokous pidetään 19. huhtikuuta klo 13 alkaen yhtiön pääkonttorissa, osoitteessa Annankatu 18, Helsinki.

Tutustu tilinpäätöstietoihin sivuilla 20–43.

Tunnusluvut

Tulostensa vertailun helpottamiseksi työeläkeyhtiöt ovat sopineet esittävänsä yhtenäisellä tavalla tunnuslukuja, jotka kertovat yhtiön toiminnan laajuudesta ja tuloksellisuudesta sekä yhtiön vakavaraisuudesta. Sivut 44–46

Vuoden 2001 tapahtumia

Vuonna 2001 Varma-Sampo kertoi toiminnastaan 21 lehdistötiedotteessa. Kaikki tiedotteet julkaistaan sähköisessä muodossa verkko-osoitteessa www.varma-sampo.fi. Sivu 53

Lukijan opas

Mitä tarkoittaa ositettu lisävakuutusvastuu? Entä vakuutustekninen vastuuvetäjä? Tunnusluvuissa esiintyy monia työeläkeyhtiöille ominaisia termejä, joille löytyy selitykset lukijan oppaasta. Sivu 55

Varma-Sampo lyhyesti

Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo on Suomen suurin työeläkeyhtiö. Vuonna 2001 sen maksutulo oli 2,4 miljardia euroa ja se maksoi eläkkeinä 2,2 miljardia euroa. Yhtiön sijoitusten arvo oli vuoden 2001 lopussa 17,2 miljardia euroa. Varma-Sampo vastaa yli 700 000 henkilön työeläketurvasta ja tekee asiakaspalvelussaan yhteistyötä Ifin ja Sammon kanssa.

Varma-Sammon omistus jakaantuu seuraavasti:

- vakuutuskenottajat 76 %
- vakuutetut 21 %
- Sampo-konserni (takuupääoman omistaja) 3 %

Avainlukuja

	2001	2000
Vakuutusmaksutulo, milj. euroa	2 404,2	2 206,9
Maksetut eläkkeet, milj. euroa	2 192,4	2 022,7
Vastuovelka, milj. euroa	16 686,2	15 325,1
Toimintapääoma, milj. euroa	2 844,0	3 389,7
Toimintapääoma/vastuovelka*, %	19,5	25,9
Toimintapääoma/vakavaraisuusraja	2,4	2,9
Sijoitusomaisuus, milj. euroa	17 150,8	16 267,5
Sijoitustuotot, milj. euroa	173,1	817,6
Sitoutuneen pääoman tuotto, %	1,0	5,3
Vakuutuskenottajat	62 000	62 000
Vakuutetut	438 000	430 000
Eläkkeensaajat	272 000	263 000
Henkilöstö	616	612

* vakavaraisuusasetuksen mukainen

Sijoituksia koskevat tunnusluvut on laskettu työeläkeyhtiöiden yhteisesti sopimalla tavalla ja käyvin arvoin.

Toimitusjohtajan katsaus

Tasaista kasvua

Varma-Sammon vakuutuskanta kasvoi vuonna 2001 tasaaisesti lievästä talouden taantumasta huolimatta. Yhtiössä vakuutettujen lukumäärä kasvoi 438 000:een ja palkkasumma noin seitsemällä prosentilla 10,7 miljardiin euroon. Sijoitukset tuottivat 173 miljoonaa euroa, mitä voi vaikeilla markkinoilla saavutettuna pitää tyydyttävänä tuloksena.

Kesällä tulee kuluneeksi 40 vuotta siitä, kun työntekijäin eläkelaki TEL tuli voimaan. Vuosien kuluessa työ-



Paavo Pitkänen on kuvattu Arabianrannan verkko-kaupunginosassa. Taustalla näkyy kuvanveistäjä Anu Kiiskisen veistos "Nocturnal".

eläkejärjestelmä on osoittautunut kansainvälisestikin vertailun vahvaksi ja toimivaksi. Osallistumme myös tulevaisuudessa sen kehittämiseen toteuttaaksemme mahdollisimman hyvin perustehtävääme eläkkeiden turvaajana.

Vuonna 2001 panostimme erityisesti sähköisen asiakaspalvelun kehittämiseen. Vuoden lopussa jo yli 3 300 asiakasyritystä oli tehnyt sopimuksen työeläkevakuutuksen hoitoon tarkoitettua varma-sampo.fi-kansiopalvelusta. Avasimme myös alan ensimmäiset vakuutusmeklareille tarkoitettut palvelusivut.

Ennakoimme verkkopalvelujemme käyttäjien edelleen lisäävän sähköistä toimintatapaansa ja myös käyttäjien määrän kasvavan. Tarjotaksemme siihen mahdollisimman hyvät edellytykset kehitämme jatkuvasti palvelujamme. Verkot ja verkottuminen -teema näkyy myös tässä vuosikertomuksessa.

Alavireiset sijoitusmarkkinat

Varma-Sammon sijoitusten tuotto vuonna 2001 oli 1,0 prosenttia ja sijoituskannan arvo vuoden lopussa 17,2 miljardia euroa. Sijoitustuottoja heikensivät erityisesti laskevat osakekurssit. Osakesalkkumme tuotti kuitenkin vertailuindeksejä paremmin, vaikka sen tuotto jäikin 14 prosenttia negatiiviseksi.

Vaikka yhtiön vakavaraisuus aleni hieman edellisestä vuodesta, se säilyi koko vuoden hyvällä tasolla ja sille asetetulla tavoitevyöhykkeellä. Meillä on hyvät edellytykset jatkaa aktiivista ja tuottohakuista sijoituspolitiikkaamme.

Laaja yhteiskunnallinen vastuu

Lakisääteisen sosiaaliturvan toteuttajana, maan suurimpana sijoittajana ja laajan asiakas- sekä eläkevastuunsa pohjalta Varma-Sampo kantaa merkittävää yhteiskunnallista vastuuta. Pyrimme hyvänä yrityskansalaisena osaltamme edistämään kestävästä kehitystä.

Kansallisen ikäohjelman kannalta tärkeä yhteiskunnallisen vastuun näkökulma liittyy työhyvinvointiin. Osaltaan sen pohjalta voidaan saavuttaa myös tavoitteeksi asetettu eläkkeelle jäämisen myöhentyminen, mistä jo onkin saatu hyviä kokemuksia. Kuluvana vuonna 65 vuoden van-

huuseläkeiän saavuttavista on jäämässä eläkkeelle noin joka seitsemäs, kun edellisenä vuonna vastaava luku oli joka yhdeksäs.

Väestön ikääntyessä henkilöstön työhyvinvoinnista on tullut yhä merkittävämpi yrityksen menestystekijä. Näemme Varma-Sammossa sen edistämisen laajana, koko henkilöstöä koskevana toimintana. Osana Evita-työhyvinvointipalveluamme teemme erityisesti suurten asiakasyritystemme kanssa yhteistyötä, jonka tarkoituksena on parhaalla mahdollisella tavalla hallita työeläkekustannuksia.

Joustavasti eläkkeelle

Työmarkkinajärjestöjen loppuvuodesta sopima työeläkeuudistus lisää kansalaisten valinnan vapautta. Se palkitsee työssä jatkamista, mutta myös antaa 63 vuotta täyttäneille mahdollisuuden jäädä täydelle siihen mennessä ansaitulle eläkkeelle.

Uudistuksen tavoitteena on sopeuttaa työeläkejärjestelmää vastamaan muuttuneita työolosuhteita. Sen myös toivotaan kannustavan pysymään työssä kaksi–kolme vuotta nykyistä kauemmin. Tavoitteessa onnistuminen helpottaisi työeläkemaksujen nousupaineita ja vakauttaisi järjestelmän pitkän aikavälin rahoitusta.

Lämmin kiitos

Kiitän asiakkaitamme ja muita sidosryhmiemme edustajia sekä menestyksellisestä yhteistyöstä että meitä kohtaan osoitetusta luottamuksesta. Varmasampolaisia kiitän siitä työstä, jonka tuloksena voin todeta yhtiön myös vuonna 2001 hyvin toteuttaneen perustehtävänsä turvata eläkkeet.

Paavo Pitkänen

Palvelun laatu ratkaisee

Olemme valinneet vuoden 2002 teemaksi laatua tehokkaasti. Sitä toteuttaessamme jatkamme samalla kehitystyötä, jonka aloitimme edellisen vuoden parhaaseen palveluun -teeman merkeissä.

Varma-Sammon vakavaraisuus ja riskinkantokyky ovat hyvällä tasolla, ja meillä on kaikki edellytykset palvella asiakkaitamme kilpailukykyisesti. Lisäksi yhteistyömme Sammon ja Pohjoismaiden suurimman vahinkovakuutus konsernin Ifin kanssa tarjoaa sekä nykyisille että uusille asiakkaillemme yhä kattavampaa kokonaispalvelua.

Sähköinen asiointi kasvussa

Yhteistyössä asiakkaiden kanssa

Varma-Sampo on kehittänyt voimakkaasti verkkopalvelujaan kolmen viime vuoden aikana. Sähköisten asiakaspalvelujen tuottamisessa on tehty tiivistä yhteistyötä asiakkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Yhtiön sähköisten palveluiden käyttäjien määrä on kasvanut nopeasti. Esimerkiksi käyttäjän tunnistusta edellyttävän varma-sampo.fi-palvelun kansioasiakkaiden lu-

kumäärä 2,5-kertaistui vuoden 2001 aikana yli 3 300:aan.

Asiakkailla nyt tarjottavat verkkopalvelut perustuvat sille osaamiselle, joka on syntynyt tietotekniikan soveltamisesta Varma-Sammon omissa toiminnassa jo usean vuosikymmenen aikana. Tarjolla on sekä kaikille avoimia informaatiopalveluja että tietoturvattuja palveluja tunnistetuille asiakkaille.

Avoimet verkkopalvelut

Kevyimmillään sähköinen asiointimahdollisuus on toteutettu asiakkaiden ja muiden sidosryhmien palveluna avoimilla verkkopalvelusivuilla. Verkkosoitteessa www.varma-sampo.fi asiakas voi muun muassa tutustua työeläkevakuuttamiseen ja eläkeneuvontaan sekä yhtiön toimintaan ja sen tarjoamiin lisäarvopalveluihin sekä täyttää ja tulostaa erilaisia vakuutuksiin ja eläkkeisiin liittyviä asiakirjoja.

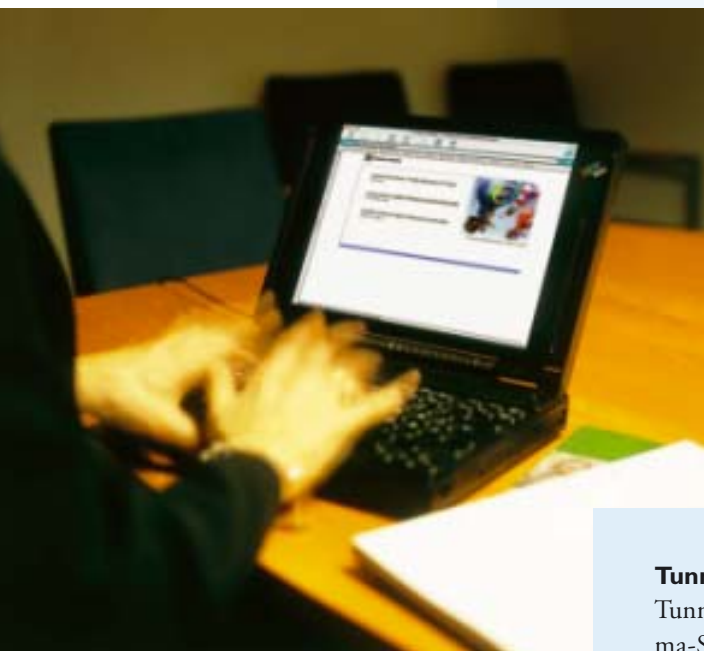
Varma-Sammon avoimet suomen-, ruotsin ja englanninkieliset verkkopalvelut saivat toimintavuoden aikana uuden ilmeen, ja niiden käytettävyyttä kehitettiin. Uudistuksessa säilytettiin suomen- ja ruotsinkielisissä palveluissa yrittäjille, yrityksille, TEL-vakuutetuille, eläkkeen hakijoille ja eläkkeensaajille rooleittain räätälöidyt osiot. Myös työhyvinvointiin liittyvä Evita-palvelu sai uuden sisällön. Uusina palveluina lisättiin yhtiön euroon siirtymistä ja eläkeuudistusta käsittelevät sivut.

Tunnistetulle asiakkaalle

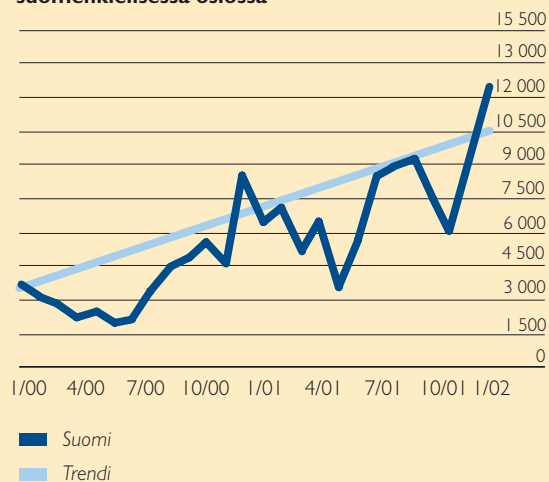
Tunnistusta edellyttävien palveluiden toteutuksessa Varma-Sampo käyttää alan kehittyneimpiä tietoturva- ja varmistusratkaisuja. Palveluja rakennettaessa on otettu huomioon myös yhtiön vakuutus- ja eläkepalvelujen yhteistyö muun muassa Eläketurvakeskuksen ja Kansaneläkelaitoksen kanssa.

Varma-Sampo seuraa jatkuvasti tietoturvan ja erityisesti sähköisen tunnistuksen sekä varmennepalveluiden kehitystä syventääkseen sähköistä asiointia verkkopalveluisaan. Yhtiön vakuutusasiakkaiden varma-sampo.fi-kansio sai vuonna 2001 rinnalleen vakuutuksenvälittäjille suunnatun varma-sampo.fi-brokernetin.

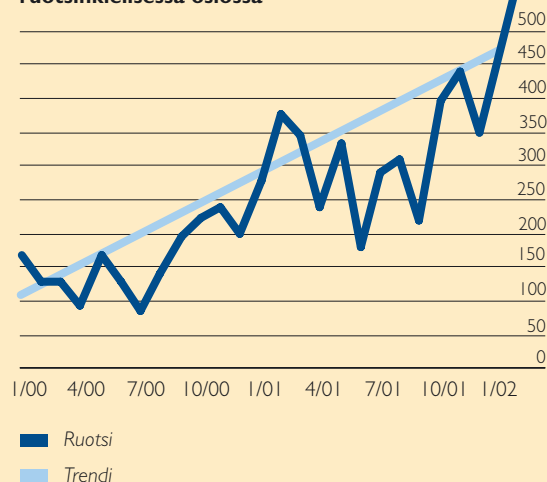
Uusia sähköisiä palveluja on suunnitteilla muun muassa vakuutetuille. Näiden palvelujen kehittämistä on hidastanut yksityishenkilöiden sähköisten tunnistus- ja varmenneratkaisujen keskeneräisyys.



Käynnit Varma-Sammon verkkopalvelun suomenkielisessä osiossa



Käynnit Varma-Sammon verkkopalvelun ruotsinkielisessä osiossa



varma-sampo.fi-kansio

Sähköinen varma-sampo.fi-kansio tarjoaa vakuutusent-tajalle mahdollisuuden hoitaa eläkevakuutukseensa liittyviä asioita mahdollisimman tehokkaasti. Palvelun käyttäjä voi tarkistaa asiakassuhteeseen liittyviä ajantasaisia rekisteri-tietoja ja antaa eläke-, vakuutus- tai rahoituspalveluita koskevia toimeksiantoja. Myös erilaiset Varma-Sammon ja asiakkaan väliset vapaamuotoiset viestit kulkevat tieto-turvastusti kansiopalvelun sisällä.

Vuonna 2001 kansiopalvelussa julkaistiin kaksi ke-hitysversiota, joilla parannettiin muun muassa palveluun kirjautumista sekä tulostus- ja listausmahdollisuuksia. Uu-sina toimintoina kansioon lisättiin mahdollisuus koneel-liseen tiedostonsiirtoon sekä konsernitieto-sivu.

Myönteistä palautetta

Varma-Sammon tavoitteena on luoda sellaisia sähköisiä ratkaisuja, joita asiakkaat ja yhteistyökumppanit voivat hyödyntää tehokkaasti omassa verkostossaan. Esimerkiksi varma-sampo.fi-kansiota yritys voi halutessaan käyttää yhdessä tilitoimistonsa kanssa. Vuonna 2001 yrittäjien käyttöön tuotu suoraveloituspalvelu on esimerkki tällaisesta ratkaisusta.

Varma-Sampo on saanut sähköisistä palveluistaan myönteistä palautetta sekä asiakastytyväisyystutkimuk-

sisia että yleisissä verkkopalveluja mitanneissa tutkimuk-

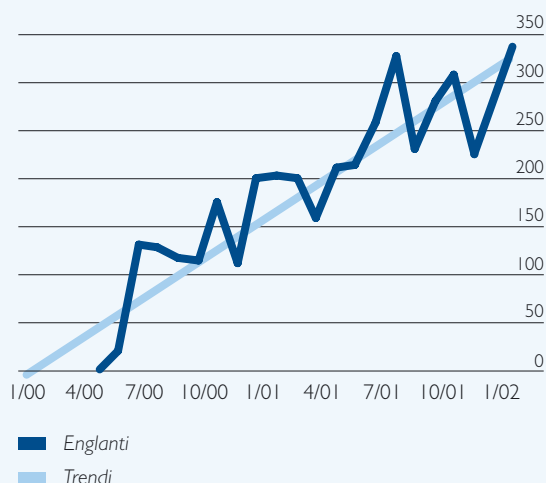
sissa. Lisääntyvästä kiinnostuksesta sähköiseen toimintatapaan kertoo myös se, että syksyllä asiakkaille järjestetyillä TEL-koulutuspäivillä eniten kuulijoita keräsivät luennot, jotka käsittelivät koneellista vuosi-ilmoittamista ja kansiopalvelua.

Sisäisestikin sähköinen

Varma-Sampo hyödyntää sähköisiä mahdollisuuksia ja verkottumista laajasti myös sisäisessä toiminnassaan. Tavoitteena on, että tämä näkyy asiakkaille sujuvana ja tehokkaana sekä ennen kaikkea virheettömänä ja nopeana palveluna.



Käynnit Varma-Sammon verkkopalvelun englanninkielisessä osiossa



Danisco Finland Oy

Danisco hoitaa eläkevakuuttamiseen liittyvät asiansa varma-sampo.fi-kansiopalvelun avulla. Kansainvälinen yhtiö valmistaa ruokaparanteita, makeuttajia ja sokeria.

Kansion käyttö on hajautettu yhtiössä kuudelle henkilölle. Syksyllä 2001 palveluun lisätyt tiedoston siirto- toiminto ja konsernisivu ovat hallintopäällikkö **Pertti Suomisen** mielestä hyviä lisäyksiä kansion toimintaan. – Konsernisivulla saa nyt nopeasti aina ajan tasalla olevan yleiskäsityksen yhtiöidemme vakuutuksista.

– Otamme mielellämme käyttöömme palveluita, jotka on kehitetty hyödyntämään olemassa olevaa teknistä ympäristöämme. Varma-Sammon kansiopalvelun tiedoston siirtotoiminto on hyvä esimerkki tällaisesta palvelusta.

– Kokonaisuudessaan Varma-Sammon palvelu on nykyaikainen asiantuntijoille suunniteltu työkalu, joka täyttää tehtävänsä hyvin ja sopii rutiiniasioiden hoitoon, Pertti Suominen toteaa. – Sen tietoturvallisuus on hoidettu luotettavasti ja myös varmistustoimenpiteet on toteutettu asiakkaan kannalta onnistuneesti.



Uusitun avoimen palvelun sisältökartta



Sijoitustoiminnassa haastava vuosi

Sijoitusstrategia

Varma-Sampo hallinnoi merkittävää eläkerahastoa. Yhtiön haltuun uskottujen eläkevarojen menestyksellinen hoitaminen edellyttää kokemusta sekä erityisosaamista useilla eri alueilla. Sijoitusten arvo oli vuoden 2001 lopussa 17,2 miljardia euroa. Sijoitukset tuottivat vuoden aikana noin 173 miljoonaa euroa.

Sijoitusriskit kuriin

Varma-Sammon sijoitukset on hajautettu tehokkaasti eri omaisuusluokkiin, maantieteellisille alueille, toimialoille ja eri kasvuvaiheissa oleviin yhtiöihin. Korko- ja osakesalkun valuuttariski on pieni, sillä yli 90 prosenttia näistä sijoituksista on euromääräisiä.

Varma-Sampo on pitkäjänteinen sijoittaja. Yhtiö arvioi, että korkeampiin tuottoihin päästään valitsemalla enemmän riskiä sisältäviä omaisuusluokkia, kuten osakkeita ja sijoituksia pääomarahastoihin. Osa jokaisen omaisuusluokan sijoituksista on myös suunnattu kohteisiin, joiden arvot voivat vaihdella reilustikin. Näiden sijoitusten osuudet on kuitenkin rajattu vain pieneen osaan kokonaisuudesta.

Sijoitussalkun painoarvot ennallaan

Reaalitalouden kehitys heikkeni toimintavuoden aikana. Vuoden alun pelko talouden ylikuumenemisestä vaihtui loppuvuoden aikana lamatunnelmiin. Vaikka taloutta elvytettiin sekä laskemalla korkoja että veropoliitiikan keinoin, vaikutuksia ei nähty vielä vuoden 2001 aikana.

Varma-Sammon sijoitussalkussa omaisuusluokkien väliset suhteelliset osuudet pysyivät pääosin ennallaan. Korkosijoitusten osuus kasvoi hieman ja osakesijoitusten osuus laski alle 20 prosenttiin.

Pääomarahastoihin tehdyt sijoitussitotukset lähes kaksinkertaistuivat vuoden aikana. Kiinteistösijoitusten suhteellinen osuus säilyi ennallaan 13 prosentissa.

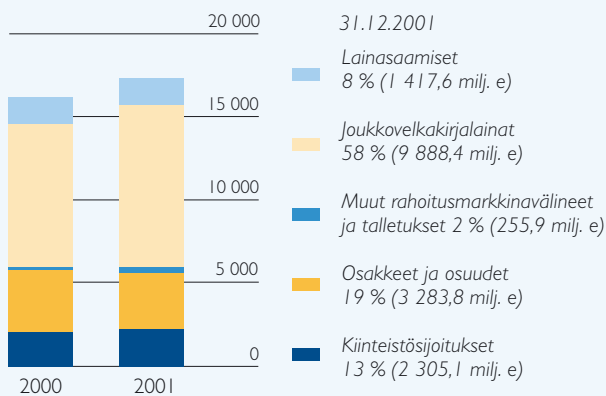
Korkosijoitukset

Korkosijoitusten kannalta vuosi 2001 oli sangen vaihteleva. Yhdysvalloissa ohjaukorot laskettiin alimmalle tasolle 40 vuoteen. Valtaosan vuotta korkojen taso laski, mutta jäi lopulta alkuvuoden tasolle. Keskipitkän aikavälin sijoitusten korkotaso jopa nousi hieman vuoden aikana. Velkakirjalainojen kysyntä jatkui vaimeana. Euromarkkinoilla laskettiin liikkeelle runsaasti yrityslainoja.

Varma-Sampo kasvatti yrityslainojen osuutta salkussaan koko vuoden ajan. Vuoden lopussa niiden osuus joukkovelkakirjalainoista oli yli kolmannes. Uusien sijoitusten ja valtionlainojen väliset korkoerot pysyivät leveinä läpi vuoden.

Lainasaamisissa velkakirjalainojen kysyntä jatkui vaihtelevana. TEL-takaisinlainojen määrä pysyi suunnilleen ennallaan, mutta sijoituslainojen määrä kasvoi. Valtaosa lainoista oli sidottu TEL-viitekorkoon, ja ne myönnettiin takausvakuudella. Reaalivakuudellisten lainojen osuus kasvoi hieman.

Sijoitusomaisuus, milj. euroa



Ulkomaisten sijoitusten osuus sijoitusomaisuudesta oli 62,1 %. Korko- ja osakesijoituksista 93,3 % oli euromääräisiä.

Osakesijoitukset

Osakemarkkinoilla tuotto jäi alhaiseksi jo toisena peräkkäisenä vuonna. Erityisesti niin kutsuttujen uuden talouden osakkeiden arvostukset romahtivat. Varma-Sammon osakesalkku tuotti vertailuindeksejä paremmin, mutta tuotto jäi silti selvästi negatiiviseksi. Toimialoittain tuottoerot olivat suuria.

Varma-Sampo jatkoi osakesalkkunsu hajauttamista. Jakauman tasapainottuminen heijastui markkinoita alhaisempina hintojen heilahteluna. IT-sektorin osuus salkussa puolittui ja kulutussektorin osuus kasvoi noin 50 prosenttia. Vuoden lopussa suomalaisten osakesijoitusten osuus salkusta oli edelleen 60 prosenttia.

Pääomarahastojen sijoitussitoumukset olivat vuoden lopussa noin 2,7 prosenttia ja nettosijoitukset noin yksi prosentti koko sijoituskannasta. Pääomasijoituksia on tehty 32 rahastoon. Neljäsosa sitoumuksista on kotimaisissa rahastoissa.



Sijoitustuotot

Milj. euroa	Sijoitus- tuotot yht. 2001	Sitoutunut pääoma * 2001	Sitoutuneen pääoman tuotto 2001, % 2000, %	
Lainasaamiset	65,2	1 347,0	4,8	4,8
Joukkovelkakirjalainat	470,2	9 468,2	5,0	6,5
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	13,8	429,0	3,2	3,8
Osakkeet ja osuudet	-509,0	3 627,1	-14,0	2,4
Kiinteistösijoitukset	138,7	2 181,8	6,4	6,4
Sijoitukset yhteensä	178,9	17 053,1	1,0	5,4
Sijoitustoiminnan kohdistamattomat kulut ja liikekulut	-5,8			
Yhteensä	173,1	17 053,1	1,0	5,3

* Laskennassa on käytetty aika- ja rahapainoitettua MWR-kaavaa (money weighted return).

Vertailuindeksejä 2001

Osakkeet	Muutos, %	Korot	Muutos, %
HEX-portfolio	-22,3	Salomon Euro Government	6,1
HEX	-32,4	Merrill Lynch Euro Corporate	6,9
Dow Jones Stoxx600	-17,0	Euro High Yield	-14,0
S&P500	-13,0	Global High Yield	3,5
Nasdaq	-21,1	US High Yield Master II	4,5
Topix	-19,6		

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistömarkkinoilla rakentaminen jatkui vilkkaana, mutta uusia hankkeita käynnistettiin loppuvuonna alkuvuotta vähemmän. Vuokratason nousu hiipui, mutta jäi historiallisesti korkealle tasolle.

Varma-Sampo teki uusia kiinteistösijoituksia noin 219 miljoonalla eurolla. Vuoden aikana toteutetut myynnit tuottivat noin 43 miljoonaa euroa. Uusista sijoituksista suurin osa oli uudisrakennushankkeita.

Varma-Sammon suurimmat rakennushankkeet vuonna 2001

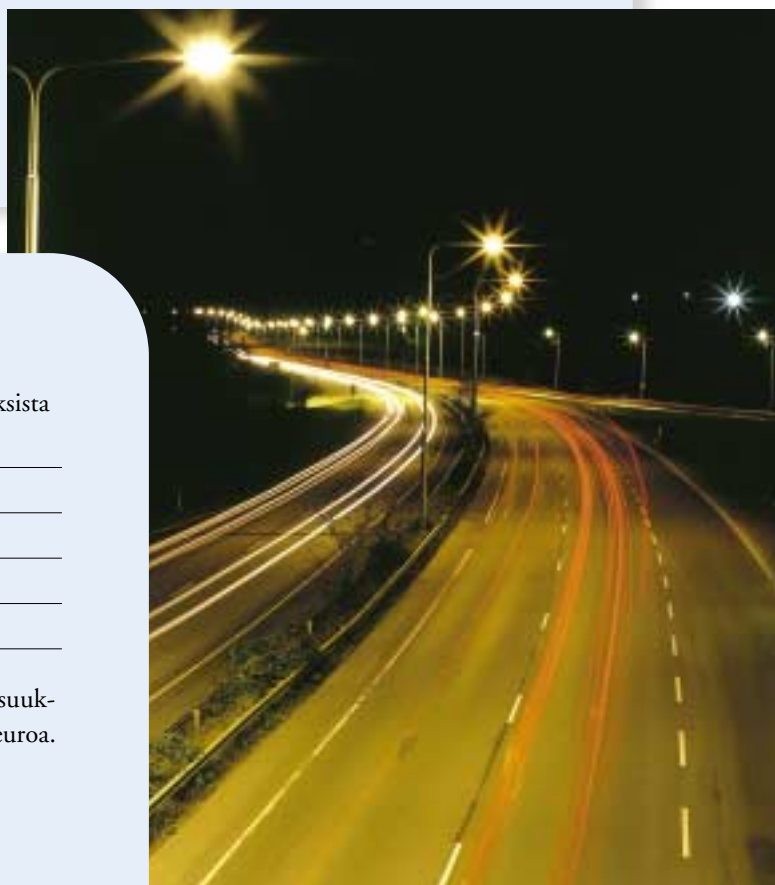
- Kiinteistö Oy Hämeentie 135, Helsinki, osa Arabian teollisuuskiinteistöstä saneerataan liike- ja toimistotiloiksi, 37 milj. euroa
- Kiinteistö Oy Pharma City, Turku, bioteknologian toimisto- ja tuotekehitysrakennus, 32,8 milj. euroa
- Euromarket-liikekeskus, Lahti, 29,4 milj. euroa
- Kiinteistö Oy Sinihelmi, Espoo, toimistorakennus, 13,5 milj. euroa
- Asunto Oy Väritehtaanpolku, Vantaa, 8,8 milj. euroa (suurin asuntokohde)

Varma-Sampo-konsernin suurimmat osakeomistukset 31.12.2001

	% osakeomistuksista
Sampo Oyj	17,9 *
Nokia Oyj	5,0
Stora Enso Oyj	3,7
UPM-Kymmene Oyj	2,8
Vodafone Group Plc	2,1

Varma-Sammon omistamien osakkeiden ja osuuk-sien arvo 31.12.2001 oli 3 283,8 miljoonaa euroa.

*31.1.2002 omistusosuus oli 12,8 %



Corporate governance yhä tärkeämpää

Varma-Sampo sijoittaa yhteiskuntavastuunsa tuntien. Toimintapolitiikkansa tueksi yhtiö laati vuoden 2001 aikana sijoitustoiminnalleen uudet sisäiset ohjeet, joiden mukaan sijoituskohteiden valinnassa käydään läpi yhtiön strategiat samalla osakkeenomistajien pitkän aikavälin etua korostaen.

Yrityksen on myös hoidettava asiallisesti suhteensa muun muassa henkilöstöön, asiakkaisiin ja tavarantoimittajiin. Sen on toimittava eettisesti sekä tunnettava vastuunsa ympäristöä ja yhteiskuntaa kohtaan. Varma-Sampo tekee tällä saralla kansainvälistä yhteistyötä muiden suurten eläkevarojen sijoittajien kanssa.

Varma-Sampo uskoo, että hyvin johdetut ja hallinnoidut yhtiöt tarjoavat hyvät edellytykset saavuttaa korkeampia tuottoja. Yhtiö arvioi myös, että pitkäaikaisen omistajan tulee välttää passiivista roolia ja kantaa aktiivisesti omistajavastuunsa.

Sponsor Capital Oy

Varma-Sampo tavoittelee pääomasijoituksillaan korkeata tuottoa ja tehokasta riskien hajautusta, ja tekee yhteistyötä useiden pääomasijoitusyhtiöiden kanssa. Yksi näistä on Sponsor Capital Oy.

– Olemme erikoistuneet johdon yritysostoihin, kerroo Sponsor Capital Oy:n toimitusjohtaja **Matti Suutarinen**. – Sijoitamme suomalaisten instituutioiden varoja keskisuuriin yrityksiin, joiden on mahdollista hakeutua pörssiin 3–5 vuoden aktiivisen kehitysjakson jälkeen. Tavoitteenamme on nostaa näiden yhtiöiden arvoa merkittävästi ja pysyvästi sekä saada sijoitukselle korkeaa tuottoa.

Sijoituskohteikseen Sponsor Capital valitsee yrityksiä, joilla on itsenäinen ja kyvykäs johto ja jotka toimivat alalla, joka tarjoaa houkuttelevat kasvu- ja kannattavuusnäkökulmat. Toimintaperiaatteisiin kuuluu myös keskittymisen vain harvoihin sijoituksiin.

Yhtiö kaksinkertaisti sijoituspääomansa tammikuussa 2002, kun se perusti uuden 107 miljoonan euron pääomarahaston, Sponsor Fund II:n. Myös Varma-Sampo on sijoittanut varoja tähän rahastoon.

Euromarkkinat

Kansainväliset rahoitusmarkkinat, jotka ovat kansallisen säätelyn ulkopuolella. Euromarkkinat voidaan jakaa muun muassa eurovaluutta- ja eurolainamarkkinoihin. Euromarkkinoiden arvopaperit on laskettu liikkeeseen muualla kuin arvopaperin valuutan kotimaassa.

Corporate governance

Yritystoiminnan organisointi sidosryhmien edut huomioon ottavalla tavalla, yrityksen johtamis- ja valvontajärjestelmät.

Yrityslaina

Yrityksen liikkeeseen laskema joukkovelkakirjalaina.

Valtionlaina

Valtion liikkeeseen laskema joukkovelkakirjalaina.

Joukkovelkakirjalaina

Yrityksen, valtion tai kunnan liikkeeseen laskema joukkolainana. Joukkovelkakirjalainoista ovat muun muassa obligaatio-, debenttuuri- ja vaihtovelkakirjalainat.

Pääomasijoitus

Sijoitus yritykseen, jonka osakkeita ei noteerata pörssissä ja jolla on hyvät kehittymismahdollisuudet.

Lähde: Taloussanasto

Kannamme suurta yhteiskunnallista vastuuta

Turvaamme eläkkeet

Varma-Sammon perustehtävä on turvata eläkkeet. Tässä onnistumista edesauttavat yhtiön arvot – aikaansaaminen, yhteistyö ja kehittäminen. Varma-Sampo huolehtii työeläketurvasta, kehittää aktiivisesti työeläkejärjestelmää, sijoittaa eläkevarat tuottavasti ja turvaavasti sekä omaa korkeatasoista osaamista.

Keskinäinen yhtiö

Varma-Sampo on keskinäinen yhtiö. Yhtiökokouksessa sekä vakuutuksenottajilla että vakuutetuilla on äänioikeus vakuutusmaksujen suhteessa. Varma-Sampo antoi maan ensimmäisenä eläkeyhtiönä vuonna 1998 äänioikeuden myös vakuutetuilleen.

Lain mukaan puolet työeläkeyhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä on työmarkkinajärjestöjen nimeämiä. Laaja työmarkkinajärjestöjen edustus korostaa keskinäisyyden ohella yhtiön yhteiskunnallista vastuuta.

Yhtiön päivittäinen toiminta perustuu lainsäädäntöön ja sen tulkintaohjeiden soveltamiseen ja edellyttää nopeaa, tehokasta ja virheetöntä asioiden käsittelyä.

Vastuu eläkevaroista

Suomen suurimpana yksityisen alan työeläkevakuuttajana Varma-Sampo kantaa laajaa vastuuta. Yhtiö maksaa eläkettä yli 270 000 eläkkeensaajalle ja vastaa lähes 440 000 vakuutetun tulevasta työeläketurvasta. Eläkkeensaajien ja vakuutettujen perheenjäsenet mukaan lukien yhtiö turvaa lähes miljoonan suomalaisen toimeentuloa.

Eläkeratkaisu koskee toimeentuloa

Eläkeratkaisu koskee aina hakijansa toimeentuloa ja on siksi tehtävä huolellisesti lakien ja muiden määräysten pohjalta.

Varma-Sammon eläkeratkaisu toiminta perustuu niin kutsutuille hyvän hallintotavan periaatteille. Näiden periaatteiden mukaan ratkaisut on tehtävä puolueettomasti ja siten, että oikeudellisesti samanlaisissa tapauksissa annetaan samanlaiset ratkaisut. Eläkeratkaisua tehtäessä ei saa edistää muita tarkoituksia kuin niitä, jotka kuuluvat ratkaisijan tehtäväpiiriin ja jotka sisältyvät tapauksessa sovellettavan lain tai muun säännöksen tavoitteisiin.

Julkista kritiikkiä

Eläkeratkaisuihin on julkisuudessa kohdistettu voimakastakin kritiikkiä. Tätä on synnyttänyt erityisesti se, että taloudellisesti vaikeina aikoina työttömyyseläkettä on käytetty henkilöstöpolitiikassa tavalla, joka on ristiriidassa eläkkeelle siirtymisiän myöhentämistä koskevan tavoitteen kanssa.

Toisaalta julkisessa keskustelussa on ajoittain unohdettu työkyvyttömyyseläkkeen ratkaisutoimintaan liittyvä monipuolinen sosiaalis-taloudellinen harkinta, kun on korostettu vain ratkaisun lääketieteellistä puolta.

Huolellisesti ja nopeasti

Varma-Sampo seuraa jatkuvasti eläkeratkaisuihin käytettyä aikaa. Ratkaisut pyritään tekemään määriteltujen tavoiteaikojen puitteissa ja poikkeamat selvitetään. Jos ratkaisun käsittely viivästyy esimerkiksi tavanomaista suuremman työmäärän takia, asiakasta informoidaan asiasta mahdollisimman nopeasti.

Henkilö, joka on tyytymätön saamaansa eläkeratkaisuun, voi hakea siihen muutosta kaksipuolaisen, hakijalle maksuttoman muutoksenhakujärjestelmän kautta.

Ongelmia työkyvyttömyyseläkkeissä

Työkyvyttömyyseläkkeeseen on oikeus työntekijällä, joka sairauden, vian tai vamman vuoksi ei pysty vakiintuneen työhistoriansa mukaiseen työhön. Lain mukaan ratkaisua tehtäessä on selvítettävä ”työntekijän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan häneltä kohtuudella edellyttää silmällä pitäen hänen koulutustaan, aikaisempaa toimintaansa, ikäänsä ja asumisolosuhteita sekä näihin verrattavia muita seikkoja”.

Työkyvyttömyyseläkeratkaisu perustuu monipuoliseen sosiaalis-taloudelliseen harkintaan. Ratkaisutoimintaa ohjaa eläkelautakunnan ja vakuutusosikeuden linja. Mahdollisimman oikeudenmukaiset päätökset edellyttävät muun muassa sitä, että samassa tilanteessa olevat saavat samanlaisen ratkaisun.

Työkyvyttömyyseläkeratkaisussa mukana olevan lausunnonantajalääkäriin rooli on ajoittain herättänyt julkista keskustelua. Esillä on ollut muun muassa virheellinen käsitys, että kirjoituspöydän takana istuva vakuutuslääkäri ratkaisisi eläkehakemuksen.

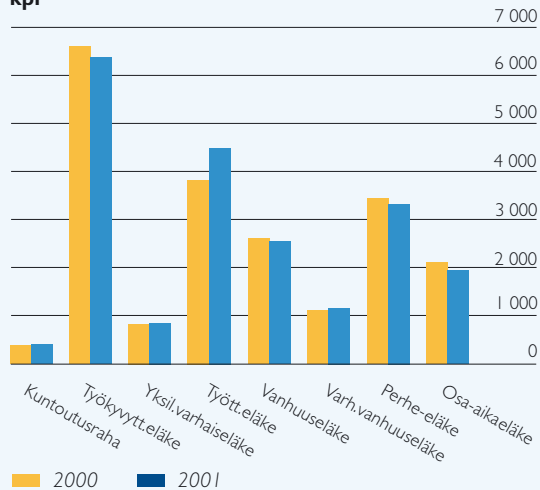
Varma-Sammon eläkkeensaajat *)

31.12.	2001	2000
Vanhuuseläke	142 000	136 000
Perhe-eläke	48 000	47 000
Työkyvyttömyyseläke	43 000	43 000
Työttömyyseläke	17 000	15 000
Varhennettu vanhuuseläke	10 000	10 000
Yksilöllinen varhaiseläke	6 000	7 000
Osa-aikaeläke	6 000	5 000
Yhteensä	272 000	263 000

*) YEL-eläkkeensaajat 28 000

*) TEL/YEL-lisäeläkkeensaajat 29 000

Varma-Sammossa käsitellyt uudet eläkepäättökset, kpl



Eläkepäättökseen tekee työryhmä

Työkyvyttömyyseläkettä ratkaistaessa on aina otettava huomioon suuri määrä myös muita kuin lääketieteellisiä seikkoja. Eläkepäättökseen tekee työryhmä, jossa on lääketieteen asiantuntijoiden lisäksi myös muiden alojen, kuten vakuutusjuridiikan asiantuntijoita.

Koko ratkaisuprosessi perustuu kirjalliseen aineistoon. Näin pyritään osaltaan varmistamaan kaikkien hakemusten tasapuolinen ja myös jälkikäteen valvottavissa oleva käsittely. Prosessin kaikki työvaiheet myös dokumentoidaan, ja eläkepäättökseen hakija saa halutessaan tiedot saamaansa päätökseen liittyvästä aineistosta.

Tuottavasti ja turvaavasti

Varma-Sampo on maan suurin sijoittaja. Yhtiön haltuun uskotun sijoitusomaisuuden arvo oli vuoden 2001 lopussa 17,2 miljardia euroa. Sijoitustuotoilla on merkittävä vaikutus työeläkemaksuun erityisesti pitkällä aikavälillä.

Varma-Sampo on aktiivinen ja pitkäjänteinen sijoittaja. Sijoittamiseen liittyviä riskejä tasatakseen ja pienentääkseen yhtiö on voimakkaasti hajauttanut sijoitussalkkuaan muun muassa osakkeisiin, joukkovelkakirjalainoihin sekä muihin arvopapereihin, eri toimialoille - niin kotimaassa kuin kansainvälisesti.

Sijoitusstrategiansa mukaisesti Varma-Sampo sijoittaa tuottavasti ja turvaavasti yhteiskunta- ja asiakasvastuunsa tuntien. Tavoitteena on sijoittaa yrityksiin, joiden toimintaperiaatteena on voimassa olevan lainsäädännön noudat-

taminen, ihmisarvojen kunnioittaminen, yhteiskunnallisen ja työolosuhteisiin liittyvän vastuun tunteminen sekä ympäristönsuojeluun liittyvien näkökohtien huomioon ottaminen.



Eettiset periaatteet

Varma-Sampo otti vuonna 1999 ensimmäisenä työeläkeyhtiönä käyttöön sijoitustoimintansa eettiset periaatteet. Niiden lisäksi yhtiön hallitus on hyväksynyt sijoitustoiminnassa käytettävät corporate governance -periaatteet. Niiden mukaisesti yhtiö pyrkii jatkuvasti seuraamaan sijoituskohteinaan olevien yritysten sekä potentiaalisten sijoituskohteiden hallintotapaa ottaen huomioon yrityksen omistusrakenteen, kehitysvaiheen ja toimialan.

Varma-Sampo odottaa sijoituskohteinaan olevien yritysten tuottavan lisäarvoa sijoitukselle. Tähän kannustava johdon ja avainhenkilöstön sitouttaminen voidaan varmentaa tarkoituksenmukaisin kannustinjärjestelmin. Yhtiö korostaa myös kestävien suhteiden luomista ja ylläpitämistä työntekijöihin, asiakkaisiin sekä muihin sidosryhmiin.

Osakkeenomistajan äänioikeuttaan Varma-Sampo käyttää pörssiyhtiöissä sekä muissa osakeyhtiöissä, joissa sen omistus tuottaa merkityksellisen, yleensä vähintään yhden sadasosan osuuden yhtiön osakkeiden kokonaisäänimäärästä.

Työhyvinvoinnin tukena

Työhyvinvointi on laaja käsite

Se, millainen työyhteisö ja työpaikka on, vaikuttaa työntekijöiden viihtyvyyteen ja jaksamiseen. Työhyvinvointi ei kuitenkaan riipu vain yksilöstä ja työyhteisöstä, vaan myös ympäröivästä yhteiskunnasta.

Asiantuntijapalvelua

Työhyvinvoinnin jatkuvasti laajeneva kenttä synnyttää yritysjohdolle uusia haasteita. Vaikka useimmissa yrityksissä on jo tehty paljon työhyvinvoinnin kehittämiseksi, kyse on usein ollut erillisistä projekteista. Kokonaisuuk-sien hahmottaminen on vaikeaa, ja pitkäjänteiseen ja kokonaisvaltaiseen toiminnan kehittämiseen on kaivattu konkreettisia välineitä.

Evita on Varma-Sammon asiantuntijapalvelu. Se on suunniteltu asiakasyritysten johdon apuvälineeksi, kun yrityksissä suunnitellaan työhyvinvoinnin kehittämistä yhteistyössä työntekijöiden kanssa. Tavoitteena on aktiivisesti auttaa kehittämään työhyvinvointia osaksi yrityksen jokapäiväistä toimintaa ja rakentaa toimiva kumppanuus-suhde.

Evita-arviointi

Varma-Sampo kehitti vuoden 2001 aikana erityisesti suur-yrityksille soveltuvan Evita-arvioinnin. Se on työkalu, jonka avulla pyritään saamaan realistinen kokonaiskuva yrityk-sen työhyvinvoinnista.

Evitan asiantuntijat laativat keskustelujen ja arvioinnin pohjalta raportin toimenpidesuosituksineen. Raportti auttaa johtoa priorisoimaan yrityksen tulevaisuuden menestymisen kannalta tärkeitä osa-alueita.

Evita-arviointi, joka toteutettiin viime vuonna noin 30 asiakasyrityksessä, on saanut myönteistä palautetta.



Stressi ja uupuminen

Varma-Sampo julkaisi loppuvuodesta 2001 uuden Tunnista ajoissa stressi ja uupuminen -oppaan. Se sisältää muun muassa kirjoituksia työn merkityksestä, stressin ja uupumisen tunnistamisesta ja työhön paluusta sairastoloman jälkeen.

Myös verkossa

Evita-sivut verkko-osoitteessa www.varma-sampo.fi tarjoavat tietoa muun muassa työhyvinvoinnin hyödyistä yritykselle, työntekijälle ja kansantaloudelle sekä ohjeita työhyvinvointia edistävän toiminnan aloittamiseen ja sen seurantaan.

EAP pilottivaiheessa

Yksilön kokonaishyvinvoinnista huolehtiminen on entistä tärkeämpää, kun halutaan turvata työntekijöiden työssä jaksamista ja työkuntoa. Varma-Sampo lähti vuonna 2001 mukaan Suomessa käynnistyvään kansalliseen EAP-projektiin.

EAP eli ennakoivan avun palvelu on Pohjois-Amerikasta lähtöisin oleva henkilöstön tukiohjelma. Se tähtää työntekijöiden auttamiseen heidän henkilökohtaisissa ongelmissaan, jotka vaikuttavat työkäyttäytymiseen ja tuottavuuteen. Ongelmat voivat liittyä esimerkiksi terveyteen, perhe-elämään, talouteen tai tunne-elämään.

Haasteena ikäjohtaminen

Vuonna 2002 Varma-Sampo kartoittaa yhteistyössä asiakasyritystensä kanssa ikäjohtamisen haasteita. Tavoitteena on tunnistaa ikääntyvien työssä jaksamiseen vaikuttavia tekijöitä. Tutkimustuloksia hyödynnetään taustatietona uusien palvelujen kehittämisessä.

Isku Oy

Evita-työhyvinvointipalvelun yksi keskeinen tavoite on paneutua ikääntyvien ihmisten työssä jaksamiseen. Vuonna 2001 Evitan asiantuntijat kartoittivat ikääntyvien työntekijöiden työssä jaksamista muun muassa huonekaluyritys Iskun kanssa.

– Tavoitteenamme oli selvittää, mitkä asiat auttavat jaksamaan ja jatkamaan työssä viimeisten työvuosien aikana, henkilöstöjohtaja **Jukka Anttonen** kertoo.

Tutkimukseen osallistuneet pitivät jaksamisensa kannalta tärkeimpänä sitä, että johto ja esimiehet arvostavat heidän työtään, työyhteisössä vallitsee hyvä ilmapiiri ja työjärjestelyissä joustetaan ottamalla huomioon ikääntymisen mukanaan tuomat tekijät.

Ulkomaanpalvelut laajenevat

Sosiaaliturva on järjestettävä

Varma-Sampo panosti vuonna 2001 asiakasyritysten auttamiseen ulkomaankomennusten sosiaaliturvaan ja lisä- vakuutuksiin liittyvissä asioissa. Niitä koskevat järjestelyt ovat ulkomaankomennusten hankalimpia ja kalleimpia ratkaisuja.

Sosiaaliturvajärjestelmät ovat kaikissa maissa erilaisia, ja niiden takaama turva vaihtelee eri ulkomaankomennuksissa. Useimmissa tapauksissa turvaa ei saada lainkaan työskentelymaasta, vaikka siitä joutuukin maksamaan. Joskus voi jotakin saada, mutta saatu ulkomaan turva vastaa harvoin suomalaista.

Suomen turva on kattava

Suomen sosiaaliturvassa pysyminen on yleensä suositeltavaa, mutta ei aina mahdollista. Järjestelymahdollisuudet vaihtelevat riippuen siitä, onko Suomella ja kyseessä olevalla toisella maalla sosiaaliturvaa koskeva sopimus tai onko myös toinen maa Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen jäsenmaa.

Työntekijänsä ulkomaille lähettävä yritys tarvitsee paljon tietoa monista yksityiskohdista. Näitä tietoja se saa Varma-Sammosta.

Ulkomaankomennus on iso asia

Kun yritys harkitsee työntekijän lähettämistä ulkomaankomennukselle, ensimmäiseksi on selvitettävä ratkaisun välttämättömyys. Ulkomaille

lähetytty työntekijä saattaa nimittäin maksaa moninkertaisesti paikalliseen verrattuna.

Ulkomaankomennus on kuitenkin yritykselle usein varmin tapa hoitaa tehtävä toisessa maassa haluamallaan tavalla. Komennukset myös tuovat sille uutta osaamista.

Muuttoon liittyy monia järjestelyjä

Kun ulkomaankomennukseen päädytään, alkaa monivaiheinen asioiden järjestely. Varsinaiset työhön liittyvät ongelmat ovat usein pienempiä kuin ulkomaille muuttamiseen, siellä työskentelyyn ja asumiseen liittyvät käytännön järjestelyt.

Haasteet vaihtelevat riippuen muun muassa maasta, komennuksen pituudesta, siitä lähtekö työntekijän perhe mukaan ja ovatko lapset kouluiässä. Lisäksi on hoidettava lukemattomia muita järjestelyjä, jotka liittyvät asunon etsimiseen ja muuttoon sekä kotimaassa että uudessa asuinmaassa.

Silta Oy

Vuoden 2002 alusta Varma-Sammossa pääosin ulkomaankomennusten sosiaaliturvaan ja lisä- vakuutuksiin liittyneet palvelut laajenivat, kun sen osakkuusyhtiö Silta Oy ulotti toimintansa ulkomaankomennuksiin.

Silta keskittyy ulkomaankomennuksissa erityisesti muihin seikkoihin kuin sosiaaliturvaan ja lisä- vakuutuksiin. Nämä Varma-Sampo hoitaa edelleen itse.

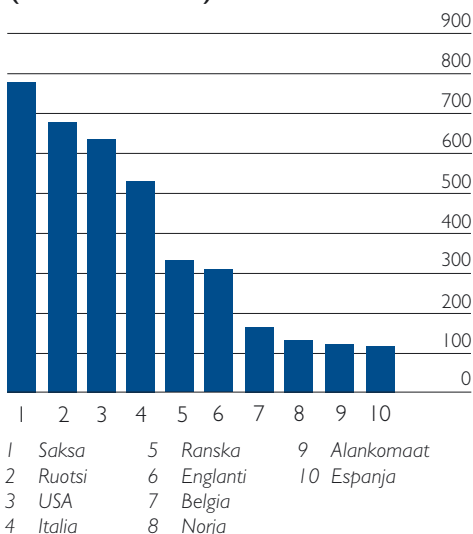
– Huolehdimme keskitetysti esimerkiksi niistä järjestelyistä, jotka liittyvät palkan määrittämiseen, verotukseen, asunon hankintaan, lasten koulunkäyntiin, muuttoihin sekä kieli- ja kulttuurikoulutukseen, kertoo johtaja **Markku Sivonen**.

Yhteistyön tavoitteena on tarjota ”yhdeksi luokulta” koko ulkomaankomennuksen kattava palvelu ja vapauttaa asiakasyritysten resurssit niiden oman ydinliiketoiminnan käyttöön.

– Yritys voi saada ulkomaanpalvelua joko yksittäisenä tietoina tai antaa yhden tai useamman ulkomaankomennuksen hoidon meidän tehtäväksemme. Yritys voi myös ulkoistaa koko ulkomaankomennustoimintansa Sillan hoitoon, Markku Sivonen sanoo.

Yhteistyö tarjoaa Varma-Sammolle mahdollisuuden käyttää Sillan sosiaaliturvan ja lisä- vakuutusten ulkopuolella olevaa osaamista omien asiakkaidensa tarpeisiin.

Lähetettyjä työntekijöitä koskevat hakemukset (10 suurinta maata) 2001



Lähde: Eläketurvakeskus

Henkilöstön tavoitteena ylivoimainen osaaminen

Henkilöstön määrä

Vuoden 2001 aikana Varma-Sammon palveluksessa oli keskimäärin 618 henkilöä. Vuoden lopussa yhtiössä oli työssä vakinaisessa tai määräaikaisessa työsuhteessa 616 henkilöä läsnä ja Varma-Sampo-konsernissa 872 henkilöä. Emoyhtiön henkilöstöstä 76 prosenttia on naisia.

Monen lajin asiantuntemusta

Varma-Sammon asiakaspalvelu jakaantuu vakuutusentojien, vakuutettujen ja eläkeläisten palveluun. Eläkevarojen kartuttamiseksi yhtiö harjoittaa laajamittaista sijoitustoimintaa. Yhtiö myös tarjoaa asiakkailleen työhyvinvointiin sekä ulkomaantyyön vakuuttamiseen liittyviä palveluita.

Lisäksi Varma-Sammossa työskentelee asiantuntijoita, jotka ovat keskittyneet muun muassa vakuutusmatematiikkaan ja -juridiikkaan, työeläke- ja yleensä sosiaalivakuuttamiseen sekä hallintoon, taloushallintoon ja tietotekniikkaan. Yhtiön palveluksessa on myös lääketieteen eri aloille erikoistuneita lääkäreitä.

Henkilöstövisio ohjaa kehitystä

Varma-Sampo tavoittelee ylivoimaista osaamista. Yhtiö ohjaa sisäistä kehitystään asiakkaan toiminnan ymmärtämisen ja asiakaspalvelun jatkuvan kehittämisen pohjalta. Tavoitteena on toimia tehokkaasti ja joustavalla organisaatiolla tukeutuen henkilöstön laaja-alaiseen osaamiseen ja yhteistyökäyttöön.

Yhtiössä kiinnitetään paljon huomiota henkilöstön hyvinvointiin.

Osana tätä työtä jokaiselle pyritään tarjoamaan mahdollisuuksia kehittää itseään jatkuvasti. Henkilöstövision mukaiseen toimintaan kuuluu myös erinomaisista työsuorituksista palkitseminen.

Laatua tehokkaasti

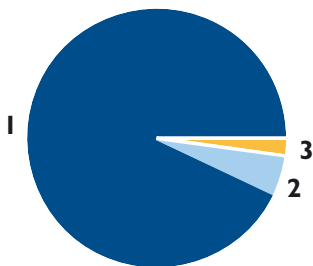
Varma-Sampo on viime vuosina linjannut toimintaansa muun muassa asettamalla koko organisaatiolle yhteisiä tavoitteita. Vuonna 2001 yhtiössä ponnisteltiin parhaaseen palveluun -teeman merkeissä. Kuluva vuoden teemaksi on valittu laatua tehokkaasti.

Laatua ajattelua tukee myös yhtiön tulospalkkausjärjestelmä. Kuluva vuonna työntekijöiden henkilökohtaiset tulostavoitteet on sovittu siten, että ne henkilökohtaisen kehittymisen ohella osaltaan edistävät laatua tehokkaasti -tavoitteen toteutumista. Jokaiselle vuosittain sovitut tavoitteet on sidottu yhtiön arvoihin, jotka ovat aikaansaaminen, yhteistyö ja kehittäminen.

Hyvä asiakaspalvelu yhdistettynä tehokkuuteen on haasteellinen tavoite koko henkilöstölle. Tavoitteessa onnistuminen edellyttää huomion kiinnittämistä muun muassa palveluhenkeen, kustannustehokkuuteen, nopeuteen ja virheettömyyteen. Onnistuminen edellyttää myös sujuvaa yhteistyötä kaikkien organisaatiosojen ja eri yksiköiden sekä henkilöiden välillä.

Varma-Sammossa verkkopalvelujen tietosisältöä tuottavat eri alojen asiantuntijat. Projektipäällikkö Tarja Lehtonen esittelee käyttäjätalastoja ryhmälle verkkokirjoittajia.

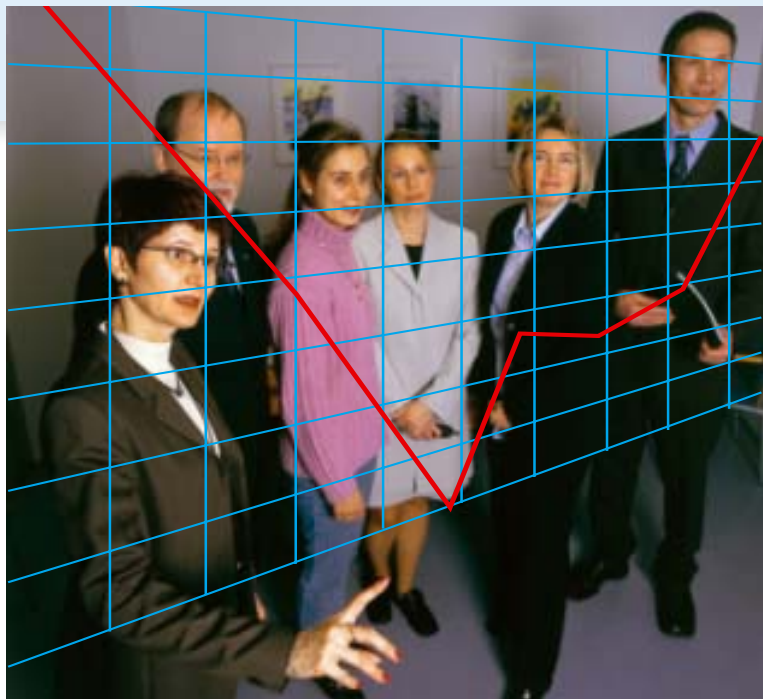
Henkilöstömäärä 31.12.2001



1 Vakinaiset 631
2 Pitkillä vapailla olevat -30
3 Määräaikaiset 15

Yhteensä 616

Lisäksi 9 tuntityöntekijää ja 55 vakinaisiin sisältyvää osa-aikaista.



Sähköistä toimintaa

Varma-Sampo, joka on viime vuosina panostanut myös sähköisten asiakaspalveluiden tuottamiseen, on saanut positiivista palautetta erityisesti vakuutusasiakkaille rakennetusta kansiopalvelusta. Myös ensimmäisenä Suomessa avattu vakuutusvälittäjien verkkopalvelu on edelleen sujuvoittanut yhteistyötä myös työeläkevakuutuksia välittävien vakuutusmeklareiden kanssa.

Verkkopalvelujen sisältö, niiden eri osioissa liikkuminen ja palvelujen käytettävyys ovat asioita, joihin myös varmasampolaisten itse pitää tutustua. Osatakseen neuvoo asiakasta palvelun käyttöön pitää ensin osata käyttää sitä itse. Myös yhtiön sisäinen toimintatapa kannustaa laajaan internetin ja intranetin mahdollisuuksien hyödyntämiseen muun muassa sähköisissä arkistoissa, tiedonsiirrossa ja kaikessa yhteydenpidossa.

Jokapäiväistä laatua

Laatuajattelu liittyy kiinteästi sekä Varma-Sammon sisäiseen toimintaan että yhtiön asiakaspalveluihin. Vuonna 2001 yhtiö käytti Suomen Lautupalkinnon kriteeristöä toimintansa kehittämisen apuvälineenä. Vuoden 2002 alusta käytössä on ollut EFQM-kriteeristö (European Foundation for Quality Management). Sen avulla on tarkoitus entistä tarkemmin mitata yhtiön asemaa ja kehitystä tiellä erinomaisuuteen.

Henkilöstöraportti

Lisää tietoa henkilöstöasioista tarjoaa Varma-Sammon vuoden 2001 henkilöstöraportti, joka löytyy verkko-osoitteesta www.varma-sampo.fi.

Tilinpäätös

20 Toimintakertomus vuodelta 2001

25 Tuloslaskelma

26 Tase

28 Rahoituslaskelma

29 Liitetiedot

42 Tuloksen käsittely

43 Tilintarkastuskertomus ja hallintoneuvoston lausunto

Sivujen 20–23 graafeissa vuoden 1997 luvut ovat Eläke-Sammon tietoja. Viiden vuoden aikasarjoissa käytetään vuoden 1998 osalta pro forma-lukuja sikäli kuin niiden laskeminen on ollut mahdollista.

Tilinpäätös

Vuosikertomuksen tilinpäätösosassa esitetään Varma-Sammon tilinpäätöksen keskeiset osat euroina.

Virallinen tilinpäätös

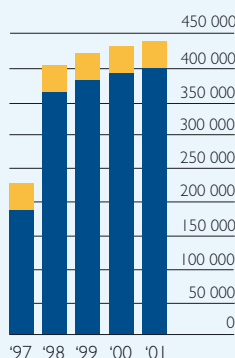
Virallisen tilinpäätöksen rahayksikkö on marka. Virallinen tilinpäätös on nähtävissä yhtiön pääkonttorissa, osoitteessa Annankatu 18, Helsinki.

Varsinainen yhtiökokous

Varma-Sammon varsinainen yhtiökokous pidetään 19. huhtikuuta klo 13 alkaen yhtiön pääkonttorissa, osoitteessa Annankatu 18, Helsinki.

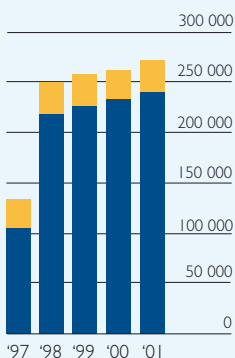
Toimintakertomus vuodelta 2001

Vakuutetut



— YEL-vakuutetut
— TEL-vakuutetut

Eläkkeensaajat



— YEL-eläkkeensaajat
— TEL-eläkkeensaajat

Taloudellinen toimintaympäristö

Usean vuoden voimakkaan kasvun jälkeen talouskasvu hidastui nopeasti eri puolilla maailmaa. Myös Suomessa talouden näkymät heikentyivät. Kun vielä keväällä ennakoitiin vuodelle 2001 noin neljän prosentin kasvua, loppuvuonna kasvuarvio oli enää noin puoli prosenttia. Kansainvälisen taantumun seurauksena Suomen viennin arvo laski, teollisuustuotanto supistui jonkin verran ja investointitahiti sekä työttömyyden väheneminen hidastuivat.

Yhdysvaltojen ja Euroopan keskuspankit kevensivät vuoden aikana rahapolitiikkaa ja alensivat korkoja nopeassa tahdissa. Tämän seurauksena sekä nimelliset että reaalikorot olivat vuoden päättyessä poikkeuksellisen alhaisia. Osakemarkkinoilla kurssien lasku ja heilahtelut jatkuivat voimakkaana jo toista vuotta. Helsingin pörssissä osakkeiden arvot laskivat keskimäärin kolmanneksen pääasiassa informaatioteknologiayritysten suuren painon vuoksi. Pitkäaikaisten joukkovelkakirjalainojen korot laskivat alkuvuonna, mutta palautuivat vuoden lopulla suunnilleen alkuvuoden tasolle. Epävarmuus Yhdysvaltojen ja Euroopan talouksien elpymisestä ylläpiti levottomuutta. Lähiainojen kasvunäkymät olivat vaatimattomia.

Työeläkejärjestelmä

Työntekijäin eläkevakuutuksen keskimääräinen maksutaso oli 21,1 prosenttia palkoista (21,5 % vuonna 2000). Palkansaajan maksuosuus oli 4,5 prosenttia (4,7 % vuonna 2000). YEL-maksu oli 21,0 prosenttia vahvistetusta työtulosta. Laskuperustekorko oli 5,75 prosenttia. Vuoden 2002 alusta se on 5,25 prosenttia.

Vuoden 2001 alussa tulivat voimaan rekisteröityjen lisätujen järjestelmän sulkemista koskevat lakimuutokset, aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennukset ja YEL:n vähimmäistulorajan muutokset.

Keväällä julkaistun Kansallisen ikäohjelman seurantaraportin mukaan ikääntyneiden työllisyys on Suomessa parantunut ja ihmiset pysyvät entistä kauemmin työelämässä. Tämä tukee sosiaali- ja terveysministeriön linjausta, jonka mukaan työelämään tulisi tulla nykyistä aikaisemmin, jatkaa työssä kaksi-kolme vuotta nykyistä kauemmin ja siirtyä joustavasti eläkkeelle. Vaikka kehitys on ollut oikeansuuntainen, työmarkkinoilta poistumisiän myöhentäminen hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti vaatii edelleen käynnissä olevien toimenpiteiden jatkamista vanhempien työntekijöiden työssä pysymisen edistämiseksi.

Yrittäjien eläkejärjestelmää pohtinut työryhmä ehdotti muun muassa, että YEL-vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamista koskeva säädöstö kumotaan lukuun ottamatta tilannetta, jossa yrittäjätoiminnasta ei enää karttuisi uutta eläkettä.

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt sopivat marraskuussa ehdotuksesta yksityisalojen työeläkkeiden kehittämiseksi. Pyrkimyksenä on saada uusittu lainsäädäntö voimaan 1.1.2005. Ehdotuksen tavoitteina on muun muassa sopeuttaa työeläkejärjestelmä vastaamaan muuttuneita työolosuhteita ja eliniän pitenemistä, tukea ja palkita niin työssä jatkamista kuin jaksamista, myöhentää keskimääräistä eläkkeellejäämisikää sekä luoda edellytyksiä yksityisalojen palkansaajien eläkelakien yhdistämiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Toteutukseen ehdotettu uudistus olisi merkittävin sitten työeläkelakien säätämisen vuonna 1961. Ehdotuksen mukaan muun muassa vanhuuseläkkeelle siirryttäisiin joustavasti 62-68-vuotiaana, työvuosilta yli 63-vuotiaana eläkettä karttuisi niin kutsuttuna kannustinkarttumana 4,5 prosenttia vuodessa, eräät varhaiseläkejärjestelmät poistuisivat asteittain, varhennetun vanhuuseläkkeen ikäraja nousisi ja osa-aikaeläkkeen ikäraja palautuisi 58 vuoteen. Eläkepalkka laskettaisiin vuoden 2005 alusta työsuhteittain ottamalla huomioon joko viimeiset 10 työvuotta kuten nykyisin tai vaihtoehtoisesti kaikki työssäolovuodet. Yhden laskentatavan malliin siirryttäisiin myöhemmin päätettävällä tavalla viimeistään vuonna 2011. Eläkeuudistuksen valmistelu jatkuu eri työryhmissä.

Maan hallitus ilmoitti joulukuussa esittävänsä eduskunnalle, että noin 130 000 eläkkeensaajan työeläkkeen yhteensovitus tarkistetaan. Tarkistus koskee eläkkeensaajia, joiden työeläkettä on kansaneläkkeen yhteensovituksen johdosta aikanaan leikattu ja joilta kansaneläkkeen pohjaosa asteittain poistettiin vuosien 1996-2000 aikana. Korvausten maksamisen on tarkoitus alkaa vuonna 2003.

Työeläkejärjestelmän kilpailun lisäämisen selvittämistä varten asetettu työryhmä jätti mietintönsä helmikuussa 2002. Työryhmä ehdotti muun muassa, että eläkevastuita ja niihin liittyvää toimintapääomaa voitaisiin siirtää uuteen eläkelaitokseen asiakkaan ja eläkelaitoksen kaksipuolisella päätöksellä ja että työeläkeyhtiötä olisi mahdollista vaihtaa jatkossa neljännesvuosittain.

TEL:n perusvakuutuksen vastuuvakautta päätettiin täydentää 31.12.2001 työeläkelaitoksissa eliniän pitenemisen vaikutuksen huomioon otta-

miseksi noin 1,5 miljardilla eurolla siirtämällä vastaava summa tasausvastuusta vanhuuseläkevastuuseen.

Maaliskuusta 2002 alkaen myönnettäviin takaisinlainoihin tulee 0,3 prosentin korkomarginaali, mutta lainaus ei enää pienennä hyvityksiä. Korko on aina kuitenkin vähintään 4,0 prosenttia.

Varma-Sammon taloudellinen kehitys

Työeläkeyhtiön kannattavuutta tai taloudellista asemaa ei voida arvioida pelkästään tuloslaskelman, taseen tai rahoituslaskelman perusteella. Tulosta analysoitaessa on verrattava sijoitustuottoja käyvin arvoon vastuvelan tuottovaatimukseen, liikekuluja vakuutusmaksuihin sisältyvään hoitokustannusosaan ja omalla vastuulla olevaa korvausmenoa vastaavaan vakuutusmaksutuloon.

Varma-Sammon vakavaraisuutta mittaava toimintapääoma oli vuoden 2001 lopussa 2 844,0 (3 389,7) miljoonaa euroa ja suhteessa vakavaraisuusasetuksen mukaiseen vastuuelkaan 19,5 (25,9) prosenttia. Toimintapääomavaatimus riippuu yhtiön sijoituskannan riskialttiudesta. Toimintapääoma oli vuoden lopussa vakavaraisuusrajaan verrattuna 2,4-kertainen (2,9-kertainen) ja pysyi koko vuoden vakavaraisuusasetuksen mukaisella tavoitevyöhykkeellä. Toimintapääomaan sisältyvät oma pääoma 42,9 (38,5) miljoonaa euroa, tilinpäätössiirtojen kertymä 4,0 (16,2) miljoonaa euroa, osittamaton lisävakuutusvastuu 2 037,9 (2 111,9) miljoonaa euroa ja arvostuserot 759,2 (1 223,1) miljoonaa euroa.

Yhtiön sijoitusten tuotto oli käyvin arvoon 173,1 (817,6) miljoonaa euroa eli 1,0 (5,3) prosenttia. Sijoitusten tuotot alittivat vastuvelan tuottovaatimuksen 566,2 miljoonalla eurolla (vuonna 2000 tuottovaatimus ylittyi 179,1 miljoonalla eurolla), mikä oli keskeisin syy toimintapääoman alenemiseen. Liikekulut alittivat vakuutusmaksuihin sisältyvän hoitokustannusosan, ja hoitokustannusylijäämä oli 16,0 (9,8) miljoonaa euroa. Omalla vastuulla oleva korvausmeno alitti vastaavan vakuutusmaksutulon, ja vakuutusliikkeen ylijäämä oli arviolta 47,4 (70,0) miljoonaa euroa. Yhtiön kokonaistulos oli -502,8 (258,8) miljoonaa euroa. Tuloslaskelman kirjanpidollinen tulos 5,4 miljoonaa euroa määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti.

Omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen riskejä kattava tasoitusvastuu kasvoi 41,0 miljoonaa

euroa ja oli 760,9 (719,8) miljoonaa euroa.

Asiakashyvityksiä varten siirrettiin ositetuun lisävakuutusvastuuseen laskuperusteiden mukainen enimmäismäärä 42,0 (69,0) miljoonaa euroa. Hyvityssiirto on noin 0,4 (0,7) prosenttia vakuutettujen palkkasummasta.

Konsernituloslaskelman mukainen tulos -62,1 miljoonaa euroa oli 67,5 miljoonaa euroa alhaisempi kuin emoyhtiön tulos. Tämä johtuu pääasiassa vuoden 2000 tilinpäätökseen sisältyneen osakkuusyhtiönä yhdistetyn Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:n tuloksen käsittelystä. Osakkuusyhtiösuhteen purkautumisen jälkeen osa Sampo Oyj:n tuloksesta on kirjattu konsernitilinpäätöksessä eri vuodelle kuin emoyhtiössä.

Vakuutustoiminta

Yhtiön vakuutusmaksutulo oli 2 404,2 (2 206,9) miljoonaa euroa, mistä TEL:n perusvakuutuksen osuus oli 2 277,9 miljoonaa euroa. Työllisyyden myönteinen kehitys ja ansioiden nousu kasvattivat palkkasummaa arviolta 7 prosenttia edellisestä vuodesta. YEL-vakuutusten maksutulo oli 105,7 (97,2) miljoonaa euroa. Kokonaismaksutulosta 11 prosenttia tuli vakuutusmeklaria käyttävistä yrityksistä.

Vuonna 2001 eläkkeitä maksettiin 2 192,4 (2 022,7) miljoonaa euroa. Vuoden aikana käsiteltiin 20 700 (20 500) uutta eläkehakemusta.

Vuoden 2001 päättyessä Varma-Sammossa oli vakuutettuna noin 438 000 henkilöä (430 000 vuoden 2000 lopussa). Vuoden lopussa Varma-Sampo maksoi lakisääteisiä TEL- ja YEL-eläkkeitä 272 000 henkilölle (263 000).

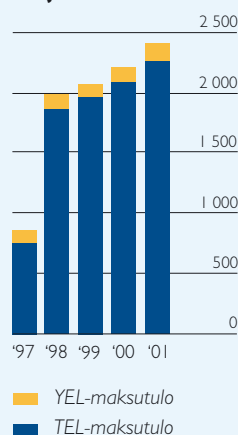
Osana työhyvinvointipalveluaan Varma-Sampo osallistui aktiivisesti lukuisten asiakasyritysten työkyvyn ylläpitämiseen sekä työhyvinvointiin liittyviin koulutustilaisuuksiin, projekteihin ja selvityksiin.

Varma-Sampo vahvisti sekä suomalaisten kansainvälisiin työtehtäviin että Suomessa työskentelevien ulkomaalaisten työeläkevakuuttamiseen liittyviä palvelujaan eläketurvan aukottomuuden varmistamiseksi.

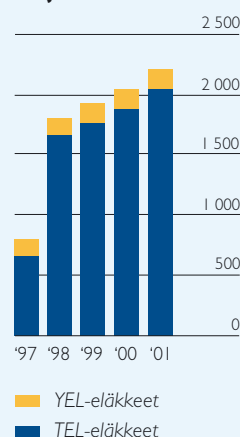
Vastuuelka

Yhtiön vastuuelka kasvoi vuoden aikana 1 361,2 miljoonaa euroa 16 686,2 miljoonaa euroon. Vastuuelkaan sisältyy asiakashyvityksiin käytettävää ositettua lisävakuutusvastuuta 107,5 (127,2) miljoonaa euroa ja osittamatonta lisävakuutusvastuuta 2 037,9 (2 111,9) miljoonaa euroa. Tasoi-

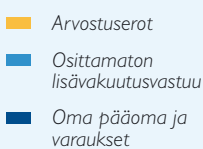
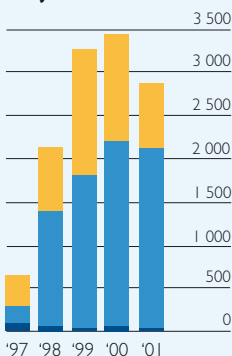
Vakuutusmaksutulo milj. e



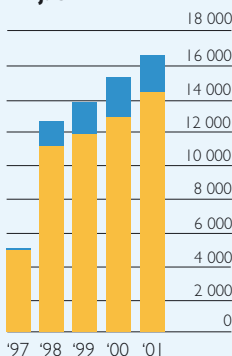
Maksetut eläkkeet milj. e



Toimintapääoma milj. e



Vastuuvelka milj. e



tusvastuu oli 760,9 (719,8) miljoonaa euroa. Vastuuvelan katteena oleva omaisuus 17 443,0 miljoonaa euroa on tarkoitettu nykyisten ja tulevien eläkkeiden rahoittamiseen.

Leonian eläkesäätiön eläkevastuun siirtyminen Varma-Sampoon kasvatti yhtiön vastuuvelkaa heinäkuun alussa 351,8 miljoonalla eurolla, vakuutettujen määrää noin 4 200:lla ja eläkkeensaajien määrää noin 2 600:lla. Yhteensä Varma-Sampoon siirtyi vastuuta neljästä eläkesäätiöstä 358,2 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminta

Kaikki sijoitustoimintaa koskevat luvut on esitetty käyvin arvoin. Lainasaamiin ja joukkovelkakirjalainoihin sisältyvät siirtyvät korot.

Vuoden lopussa sijoitusten arvo oli 17 150,8 (16 267,5) miljoonaa euroa. Sijoitusten tuotto oli 173,1 (817,6) miljoonaa euroa eli 1,0 (5,3) prosenttia.

Sijoitussuunnitelmansa mukaisesti Varma-Sampo jatkoi vuonna 2001 riskien hajauttamista pääasiassa omaisuuslajien sisällä.

Vuoden 2001 lopussa lainasaamiset olivat 1 417,6 (1 468,8) miljoonaa euroa eli 8 (9) prosenttia sijoituskannasta. Lainoista oli takausvakuudellisia 76 prosenttia. Vuoden aikana uusia lainoja nostettiin noin 269 miljoonaa euroa. Lainasaamisten tuotto oli 65,2 (70,8) miljoonaa euroa eli 4,8 (4,8) prosenttia.

Vuoden lopussa joukkovelkakirjalainojen osuus sijoituskannasta oli 9 888,4 (8 947,8) miljoonaa euroa eli 58 (55) prosenttia. Kotimaisten julkisyhteisöjen osuus joukkovelkakirjalainoista oli 305,7 (1 138,1) miljoonaa euroa, muiden kotimaisten lainojen 290,9 (408,5) miljoonaa euroa, ulkomaisten julkisyhteisölainojen 5 959,0 (5 101,0) miljoonaa euroa ja muiden ulkomaisten etupäässä yritysainojen osuus 3 332,8 (2 300,1) miljoonaa euroa. Yrityslainojen osuutta kasvatettiin vuoden aikana, ja se oli vuoden lopussa yli kolmannes Varma-Sammon jälkimarkkinakelpoisesta korkosalkusta. Samoin kuin edellisenä vuonna joukkovelkakirjalainoista oli euromääräisiä 98 prosenttia. Joukkovelkakirjalainasalkun keskimääräinen riskipainotettu luottokelpoisuus oli A+. Korkosalkun keskimääräinen juoksu-aika oli vuoden lopussa 5,2 vuotta kuten vuotta aiemmin. Joukkovelkakirjalainojen tuotto oli 470,2 (531,8) miljoonaa euroa eli 5,0 (6,5) prosenttia. Salomon Euro Government -indeksin tuotto oli 6,1 prosenttia.

Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset olivat vuoden lopussa 255,9 (216,2) miljoonaa euroa eli 2 (1) prosenttia sijoituskannasta ja niiden tuotto oli 13,8 (18,8) miljoonaa euroa eli 3,2 (3,8) prosenttia.

Useimmat kansainväliset pörssi-indeksit laskivat vuoden 2001 aikana jo toista vuotta peräkkäin: HEX-yleisindeksi 32 prosenttia, HEX-portfolioindeksi 22 prosenttia ja DowJones-Stoxx600 17 prosenttia. Erityisesti niin sanottujen uuden talouden osakkeiden arvot romahtivat.

Varma-Sammon omistamien osakkeiden ja osuuskien arvo oli vuoden lopussa 3 283,8 (3 482,1) miljoonaa euroa eli 19 (21) prosenttia yhtiön koko sijoituskannasta. Osakkeiden suhteellisen osuuden lasku johtui lähinnä pörssikurssien alenemisesta. Ulkomaisten osakesalkun arvo oli vuoden lopussa 1 365,8 (925,9) miljoonaa euroa eli 42 (27) prosenttia osakesijoituksista. Pääomarahastoihin oli sijoitettuna 168,0 (116,6) miljoonaa euroa. Käyttämättömät sijoitussitoumukset pääomarahastoihin olivat vuoden lopussa 269,9 miljoonaa euroa. Osakkeiden tuotto oli -509,0 (74,9) miljoonaa euroa eli -14,0 (2,4) prosenttia.

Varma-Sampo-konserni omisti vuoden lopussa 12,5 (13,1) prosenttia Sampo Oyj:n osakekannasta. Tammikuussa 2002 omistus laski 8,9 prosenttiin Varma-Sammon myytyä Sammon osakkeita 173 miljoonalla eurolla.

Huhtikuussa 2001 Varma-Sampo myi omistamansa Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon osakkeet eli 20,1 prosenttia Henki-Sammon osakekannasta Sampo Oyj:lle 185 miljoonan euron kauppahinnasta.

2.1.2002 Varma-Sampo sijoitti 174 miljoonaa euroa ruotsalaisen If Skadeförsäkring Holding AB:n osakkeisiin. Pohjoismaisen vakuutusalan rakennejärjestelyn seurauksena Vakuutusyhtiö Sampo Oy:n ja Sampo Teollisuusvakuutus Oy:n osakekannat siirtyivät samana päivänä If-konsernin emoyhtiön omistukseen. If Skadeförsäkring Holding AB:n omistus jakaantui: Sampo 38,05 prosenttia, Storebrand 22,47 prosenttia, Skandia 19,36 prosenttia, Varma-Sampo 10,06 prosenttia ja Skandia Liv 10,06 prosenttia. Varma-Sammon ja Sammon yhteenlaskettu ääniosuus on 50 prosenttia.

Varma-Sammon kiinteistökannan arvo oli vuoden lopussa 2 305,1 (2 152,7) miljoonaa euroa ja sen osuus sijoituskannasta 13 (13) prosenttia. Vuoden aikana kiinteistöihin investointiin 224,9 miljoonaa euroa ja niitä myytiin 52,8 miljoonal-

la eurolla eli nettosijoitukset olivat 172,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2001 suurimmat kiinteistöinvestoinnit olivat Valimotie 9-11 Helsingissä ja Pharma City Turussa, kumpikin arvoltaan noin 33 miljoonaa euroa. Suurin myyty kohde oli WeeGee-talo Espoossa. Vuoden 2001 lopussa Varma-Sampo-konsernin omistamien kiinteistöjen kokonaispinta-ala oli lähes 1,9 miljoonaa (1,8) neliometriä. Sijoitetun pääoman mukaan jaettuna kiinteistökannasta oli toimistohuoneistoja 28 prosenttia, liikehuoneistoja 26 prosenttia, asuinhuoneistoja 19 prosenttia, teollisuustiloja 13 prosenttia, vesivoimalaitoksia 8 prosenttia sekä muita tiloja 6 prosenttia.

Kiinteistöjen tuotto oli 138,7 (130,1) miljoonaa euroa eli 6,4 (6,4) prosenttia. Kiinteistösijoittajien käyttämän nk. KTI-indeksin mukaisesti laskettu nettotuotto, mukaan lukien omassa käytössä olevat tilat, oli 6,9 (6,7) prosenttia. Kiinteistöjen vajaakäyttöaste oli vuoden lopussa vain 1,6 prosenttia. Kiinteistöjen tuottotasoa pyritään edelleen nostamaan jatkamalla heikkotuottoisten tai arvonnousuodotuksiltaan epätydyttävien kohteiden myyntejä, varmistamalla uusien kohteiden riittävä tuottotaso ja kehittämällä nykyistä kiinteistökantaa.

Varma-Sampo käytti vuoden aikana erilaisia pörssiissä noteerattuja ja pääasiassa vakioituja korko-, valuutta- ja osakejohdannaisia sekä tuottojen turvaamis- että lisäämistarkoituksessa yhtiön hallituksen vahvistamien periaatteiden mukaisesti.

Kokonaisliikekulut

Liikekulut, mukaan lukien kalustopoistot, nousivat edellisestä vuodesta viisi prosenttia ja olivat 67,3 (64,0) miljoonaa euroa. Vakuutuskannan ja eläkkeiden hoitoon liittyvät henkilöstö- ja tietohallintokulut kasvoivat ja olivat noin 81 (80) prosenttia liikekuluista. Muut liikekulut laskivat. Tietohallintokuluja kasvattivat erityisesti eläkejärjestelmien uusiminen, asiakaskohtaisen kansio- palvelun laajentaminen ja euromuutostyöt.

Varma-Sampo käytti vakuutusmaksun hoitokustannusosalla katettaviin liikekuluihin 79 (85) prosenttia vakuutusmaksuun sisältyvästä hoitokustannusosasta. Sijoitustoimintaan liittyvät liikekulut, jotka katetaan sijoitustoiminnan tuotoilla, olivat 8,8 (7,9) miljoonaa euroa. Vakuutusmaksun työkyvyttömyysoosalla katettavat työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut olivat 1,3 miljoonaa euroa.

Euroon siirtyminen

Varma-Sammon siirtyminen euron käyttöön sujui ongelmitta. Vuoden 2001 aikana euroa käytettiin osittain muun muassa sijoitustoiminnassa, vakuutusmaksuissa ja työsuhteiden palkkailmoituksissa. Työeläkejärjestelmässä euroon siirryttiin kokonaisuudessaan vuoden 2002 alussa alan sopimassa yhteisessä aikataulussa, jonka mukaan muun muassa työsuhderekkisterien tiedot muunnettiin euroiksi juuri ennen vuoden päättymistä. Näin varmistettiin tietojärjestelmien toimivuus ja oikeellisuus. Varma-Sammon virallinen tilinpäätös 31.12.2001 on tehty markkamääräisenä.

Sähköiset palvelut

Varma-Sampo panosti vuoden 2001 aikana edelleen voimakkaasti sähköisten palveluiden rakentamiseen ja käyttöönottoon tavoitteenaan luoda ratkaisuja, joita asiakkaat ja yhteistyökumppanit voivat hyödyntää tehokkaasti omassa toiminnassaan. Yhtiö sai vuoden aikana sähköisistä palveluistaan myönteistä palautetta sekä asiakastytyväisyyssuhteissa että yleisissä verkkopalvelujen laatua mitanneissa tutkimuksissa. Lisääntyvästä kiinnostuksesta sähköiseen toimintatapaan kertoo myös se, että yhtiön jokavuotisilla TEL-päivillä marraskuussa 2001 eniten kuulijoita keräsivät luennot, jotka käsitelivät vuosi-ilmoitusten tekemistä ja kansio- palvelua verkossa.

Henkilöstö

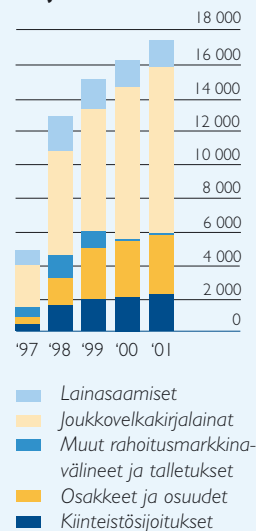
Varma-Sammon sisäinen yrityskuva parantui edelleen koko henkilöstön keskuudessa syyskuussa toteutetun ilmapiiritutkimuksen mukaan. Tulokset olivat myös huomattavasti suomalaista vertailutasoa parempia.

Varma-Sampo-konsernin henkilöstömäärä ilman tilapäisiä työsuhteita oli vuoden lopussa 772 (811) henkilöä, joista emoyhtiössä työskenteli 616 (612) henkilöä.

Riskienhallinta

Vakuutusvalvontavirasto antoi vuonna 2001 määräyksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Määräysten mukaisesti muun muassa riskienvalvonta ja raportointi tulee hoitaa riippumattomasti riskiä ottavasta toiminnosta, ja sisäiselle valvonnalle tulee asettaa tavoitteet, joiden toteutumista valvotaan. Varma-Sammon hallitus vahvisti yhtiön toimintaa koskevan riskienhallintasuunnitelman. Syksyllä 2001 osastot kartoittivat toimintaansa liittyvät riskit sekä käyt-

Sijoitusomaisuus milj. e



tössä olevat riskienhallintakeinot ja kontrollit. Riskienhallinnan järjestämistä on käsitelty tarkemmin liitetiedoissa.

Konserni- ja osakkuusyhtiöt

Vuoden 2001 lopussa Varma-Sampo-konserniin kuului alakonsernit mukaan lukien 261 tytär- ja 93 osakkuusyhtiötä, jotka ovat pääasiassa kiinteistöyhtiöitä.

Varma-Sammon hallitusallekirjoitti 3.12.2001 sulautumissuunnitelman yhtiön 100-prosenttisesti omistaman tytäryhtiön Unsa Oy:n sulautumisesta emoyhtiöön. Unsa Oy omistaa 8,5 prosenttia Sampo Oyj:n osakkeista ja 20 prosenttia Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kalevan takuusuuksista. Sulautumisesta päätetään Varma-Sammon vuoden 2002 varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Osakkuusyhtiö Silta Oy syntyi vuoden 2001 toukokuun alussa Varma-Sammon tytäryhtiön Eläkepalvelu Oy:n toimialaa laajentamalla ja liittämällä siihen toimintoja ja palveluja Novo Group Oyj:stä ja Valtiokonttorista. Silta Oy tarjoaa palkan- ja eläkelaskentaan liittyviä palveluja, henkilöstörahastojen hoitoa, henkilöstöraportointia, osaamisen kehittämiseen ja työkyvyn ylläpitoon liittyviä palveluja sekä kansainvälisiin työsuhteisiin liittyvää ekspatriaattipalvelua. Osakekannan omistus jakaantuu: Novo Group Oyj 44,9 prosenttia, Varma-Sampo 39,1 prosenttia, Suomen valtio 10,2 prosenttia ja Sampo Oyj 5,8 prosenttia. Silta Oy omistaa aiemmin Varma-Sammon osakkuusyhtiönä toimineen Rahastopalvelu RP Oy:n koko osakekannan. Tammikuussa 2002 Varma-Sampo myi osakkuusyhtiö SV Benefic Oy:n osakkeensa Silta Oy:lle.

Vuoden 2001 aikana Varma-Sammon omistus Esy Oy:ssä kasvoi neljällä prosenttiyksiköllä 70 prosenttiin ja Octel Oy:ssä 2,7 prosentilla 50 prosenttiin.

Yhtiökokous ja hallintoelimet

Varma-Sammon yhtiökokouksessa käytävät äänivaltaa maksettujen vakuutusmaksujen suhteessa vakuutuksenottajat, äänioikeus noin 76 prosenttia, vakuutetut, noin 21 prosenttia sekä takuupää-

oman omistaja Sampo-konserni, noin 3 prosenttia.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 30.3.2001 Varma-Sammon hallintoneuvostoon valittiin sen erovuoroisista jäsenistä uudelleen Hans Olof Danielsson, Stig Gustavson, Markku von Hertzen, Jukka Härmälä, Jyrki Juusela, Lauri Lyly, Pentti Nieminen, Pekka Paasikivi ja Antti Piippo sekä erovuoroisen Raimo O. Honkasen tilalle Antti Norrlin kukin toimikaudeksi, joka päättyy vuoden 2004 varsinaiseen yhtiökokoukseen. Lisäksi valittiin eroa pyytäneen Ari Heiniön tilalle Hannu Penttilä toimikaudeksi, joka päättyy vuonna 2002, ja eroa pyytäneen Björn Mattssonin tilalle Eero Aittola toimikaudeksi, joka päättyy vuonna 2003. Tilintarkastajiksi valittiin KHT Mauri Palvi ja KHT Mikael Leskinen sekä varatilintarkastajiksi KPMG Wideri Oy Ab ja KHT Paula Pasanen. Hallintoneuvosto valitsi 29.5.2001 puheenjohtajakseen Matti Honkalan sekä varapuheenjohtajiksi Jukka Härmälän ja Pekka Paasikiven. Jorma Vaajoki pyysi eroa hallintoneuvoston jäsenyydestä 30.11.2001 lukien.

Hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 4.12.2001 yhtiön hallituksen erovuoroiset jäsenet Georg Ehrnroothin, Markku Jokisen, Erkki Kangasniemen ja Mikko Kivimäen sekä varajäsenet Mikko Ketosen, Janne Metsämäen ja Timo Porasen uudelleen toimikaudelle 1.1.2002-31.12.2004.

Toimitusjohtaja Paavo Pitkänen sopi kesällä 2001 jatkavansa tehtävässään yhtiön hallituksen pyynnöstä sopimuksensa mukaisen 60 vuoden eläkeiän jälkeen siihen saakka, kun hän täyttää 62 vuotta kesällä 2004. Hänen eläkkeelle siirtymisestään keskustellaan sovittuun mukaan seuraavan kerran vuonna 2003.

Tulevaisuuden näkymät

Pääomamarkkinoiden kehitys vaikuttaa olennaisesti Varma-Sammon taloudelliseen tulokseen ja vakavaraisuuteen. Yleisen talouskehityksen odotetaan vähitellen paranevan, joskin kansainvälisessä taloudessa on suuria epävarmuustekijöitä.

Varma-Sammon vakavaraisuus ja riskinkantokyky ovat vuoden 2002 alkaessa edelleen hyvällä tasolla. Sijoitusten hajauttamista tehostetaan edelleen markkinaheilahteluista johtuvien riskien vähentämiseksi. Sijoituskohteiden huolellisella ja aktiivisella valinnalla haetaan uusia tuottomahdollisuuksia Varma-Sammon hallinnoimille nykyisten ja tulevien eläkkeensaajien varoille pitkällä aikavälillä. Myös vuosi 2002 on alkanut sijoitusmarkkinoilla haasteellisena.

Tuloslaskelma

I.I. -31.12., milj. euroa	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2001	2000	2001	2000
Vakuutustekninen laskelma				
Vakuutusmaksutulo	2 404,2	2 207,0	2 404,2	2 207,0
Sijoitustoiminnan tuotot	1 327,2	1 668,1	1 303,6	1 614,6
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-1 963,6	-1 810,8	-1 963,6	-1 810,8
Korvausvastuun kokonaisuutos	-616,1	-517,1	-616,1	-517,1
Vastuunsiirrot	96,0	21,1	96,0	21,1
	-2 483,8	-2 306,8	-2 483,8	-2 306,8
Vakuutusmaksuvastuun muutos				
Kokonaisuutos	-745,1	-880,0	-745,1	-880,0
Vastuunsiirrot	262,3	39,3	262,3	39,3
	-482,7	-840,7	-482,7	-840,7
Vastuuvajauksen muutos				
Pakollinen vastuuvajaus				
Kokonaisuutos		-31,0		-31,0
Vastuunsiirrot		-0,1		-0,1
		-31,1		-31,1
Lakisääteiset maksut	-3,2	-1,9	-3,2	-1,9
Liikekulut	-44,3	-43,6	-44,3	-43,6
Sijoitustoiminnan kulut	-680,1	-601,5	-683,5	-615,8
Muut vakuutustekniset kulut	-32,2	-27,4	-32,2	-27,4
Vakuutustekninen tulos	5,1	22,0	-21,9	-45,6
Muu kuin vakuutustekninen laskelma				
Osuus osakkuusyritysten voitosta			0,8	170,9
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta				
Tilikauden verot	-8,4	-10,2	-41,6	-9,3
Aikaisempien tilikausien verot				13,6
	-8,4	-10,2	-41,6	4,2
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta verojen jälkeen	-3,3	11,8	-62,7	129,5
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos	0,1	1,8		
Vapaaehtoisten varausten muutos	12,1	12,1		
	12,2	13,9		
Tuloverot				
Tilikauden verot	-3,5	-4,0		
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta			0,6	0,7
Tilikauden voitto/tappio	5,4	21,7	-62,1	130,2

Tase

31.12., milj. euroa	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2001	2000	2001	2000
VASTAAVAA				
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot	1,7	1,7	1,7	1,7
Sijoitukset				
Kiinteistösijoitukset				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	1 251,8	1 174,5	2 030,8	1 913,2
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	842,7	790,7	1,0	2,0
	2 094,5	1 965,2	2 031,8	1 915,2
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä				
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	189,5	189,6	0,8	1,0
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	66,7	140,5	2,7	2,4
Osakkeet ja osuudet osakkuusyhteisöissä	3,3	42,6	3,4	663,7
	259,4	372,6	7,0	667,1
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	2 600,9	2 315,5	3 029,4	2 244,0
Rahoitusmarkkinavälineet	9 715,9	8 655,1	9 715,9	8 684,6
Kiinnelainasaamiset	225,0	174,9	225,0	174,9
Muut lainasaamiset	1 127,4	1 162,9	1 128,5	1 134,2
Talletukset	84,0	50,6	84,0	50,6
	13 753,1	12 359,0	14 182,8	12 288,3
	16 107,0	14 696,8	16 221,6	14 870,6
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta	104,3	70,5	104,3	70,5
Muut saamiset				
Kannansiirtosaaminen	71,7	104,1	71,7	104,1
Muut saamiset	199,4	158,5	205,0	24,9
	375,4	333,1	381,0	199,5
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	6,3	7,0	6,3	7,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,5	0,5	0,5	0,5
	6,8	7,5	6,8	7,5
Rahat ja pankkisaamiset	26,0	59,4	33,1	73,2
	32,8	66,9	39,9	80,7
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat	276,1	298,9	271,7	292,2
Muut siirtosaamiset	32,8	86,5	33,3	222,5
	308,9	385,4	304,9	514,7
VASTAAVAA	16 825,8	15 483,9	16 949,1	15 667,2

31.12., milj. euroa	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2001	2000	2001	2000
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Takuupääoma	11,9	11,9	11,9	11,9
Muut rahastot	26,4	5,5	26,4	5,5
Edellisten tilikausien voitto	0,1		174,6	66,1
Tilikauden voitto/tappio	5,4	21,7	-62,1	130,2
	43,7	39,2	150,8	213,7
Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero	4,0	4,1		
Vapaaehtoiset varaukset		12,1		
	4,0	16,2		
Vähemmistöosuus			22,1	28,8
Vakuutustekninen vastuovelka				
Vakuutusmaksuvastuu	11 100,9	10 355,8	11 100,9	10 355,8
Korvausvastuu	5 585,4	4 969,2	5 585,4	4 969,2
	16 686,3	15 325,1	16 686,3	15 325,1
Velat				
Ensivakuutustoiminnasta	7,8	11,6	7,8	11,6
Muut velat	70,2	82,8	66,9	77,0
	78,0	94,4	74,7	88,6
Siirtovelat	13,8	9,0	15,2	10,9
VASTATTAVAA	16 825,8	15 483,9	16 949,1	15 667,2

Rahoituslaskelma

I.I. -31.12., milj. euroa	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2001	2000	2001	2000
Liiketoiminnan rahavirta				
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta	5,1	22,0	-21,9	-45,6
Oikaisut				
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	1 361,2	1 397,1	1 361,2	1 397,1
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonnkorotukset	306,2	343,3	306,2	345,4
Pakollisen vastuuvajauksen muutos		31,0		31,0
Suunnitelman mukaiset poistot	13,6	14,7	59,8	61,9
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-11,9	-14,2	-41,6	4,2
Myyntivoitot ja -tappiot	-168,8	-700,3	-158,5	-676,2
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	1 505,3	1 093,6	1 505,2	1 117,7
Käyttöpääoman muutos:				
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	34,2	59,9	28,2	62,4
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(-)/vähennys(+)	-11,7	-7,2	-9,6	-9,6
Liiketoiminnan rahavirta	1 527,8	1 146,2	1 523,8	1 170,5
Investointien rahavirta				
Nettosijoitukset ja luovutustulot	-1 561,2	-1 096,4	-1 563,8	-1 119,1
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot	0,7	0,2	0,7	0,2
Investointien rahavirta	1 560,4	-1 096,2	-1 563,1	-1 118,9
Rahoituksen rahavirta				
Maksetut takuupääoman korot ja muu voitonjako	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Rahoituksen rahavirta	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Rahavarojen muutos	-33,5	49,2	-40,1	50,8
Rahavarat tilikauden alussa	59,4	10,3	73,2	22,5
Rahavarat tilikauden lopussa	26,0	59,4	33,1	73,2

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Vakuutusyhtiön kirjanpitoa ja tilinpäätöstä säätelevät laki työeläkevakuutusyhtiöistä, vakuutusyhtiölaki, kirjanpito- ja osakeyhtiölaki, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetus vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ja vakuutusvalvontaviraston määräykset ja ohjeet. Tilinpäätös on laadittu näiden säännösten mukaisesti.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty ne tytäryhtiöt, joissa konsernin osuus äänivallasta on yli 50 %. Poikkeuksena tästä ovat Esy Oy ja Unsa Oy, jotka on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Emoyhtiöllä on tytäryhtiöinä 221 kiinteistöyhtiötä. Tytäryhtiö Vasa-Sijoituskiinteistöt Oy:llä on lisäksi 35 kiinteistötytäryhtiötä, ja tytäryhtiö El-Sam Asunnot Oy:llä 5 kiinteistötytäryhtiötä. Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön Varmasammon konsernitilinpäätökseen kuuluvat yhtiöt on esitetty liitetiedoissa.

Konsernitilinpäätös on laadittu emo- ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien ja taseiden yhdistelminä, joista on eliminoitu sisäiset tuotot ja kulut, voitonjako, saamiset ja velat sekä keskinäinen osakeomistus. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt on yhdistelty hankintahetkestä lähtien. Vähemmistön osuus tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu omaksi eräkseen.

Konsernin sisäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva on jaettu tytäryhtiöiden omaisuuserille niiden käypien arvojen sallimissa rajoissa, ja sitä poistetaan näiden omaisuuserien poistosuunnitelmien mukaan. Tilikauden suunnitelman mukaisten poistojen lisäksi on tehty arvonalennuksia eräissä kiinteistöissä. Konserniosakkeisiin tehdyt arvonorotukset on konsernitaseessa merkitty tytäryhtiön omistaman kiinteistön arvonorotukseksi. Arvonorotuksia ei ole tehty vuonna 2001.

Konsernitilinpäätöksen jäljennökset ovat saatavissa emoyhtiön pääkonttorista, osoitteesta Annankatu 18, 00120 Helsinki.

Sijoitukset yrityksiin, joissa on merkittävä omistusosuus

Pääomaosuusmenetelmää käyttäen konsernitilinpäätökseen on otettu olennaiset, pysyvästi omistukseen tarkoitetut yhtiöt, joissa konsernin osuus on 20–50 % äänivallasta. Asunto- ja kiinteistöyhtiöitä ei ole käsitelty osakkuusyhtiöinä. Koska näiden yhtiöiden kulut katetaan osakkailta perittävällä yhtiövastikkeella, on yhdistelemättä jättämisen merkitys konsernin tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan vähäinen.

Vuoden 2001 alussa emoyhtiö omisti 20,1 prosenttia Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon osakkeista. Omistetut osakkeet myytiin kokonaisuudessaan huhtikuussa 2001.

Tytäryhtiö Eläkepalvelu Oy:n toimialaa laajennettiin päättyneen vuoden aikana. Uusien osakkaiden mukaantulon

seurauksena konsernin omistus Silta Oy:ssä (entinen Eläkepalvelu Oy) väheni 84,6 prosentista 39,1 prosenttiin.

Sijoitukset yrityksiin, joissa on merkittävä omistusosuus, on esitetty liitetiedoissa.

Sijoitusten arvostus ja jaksotus sekä käyvät arvot

Kiinteistöisijoitukset on kirjattu tehdyillä poistoilla vähennettyyn ja arvonorotuksilla lisättyyn hankintahintaan tai sitä alempaan käypään arvoon. Vesivoimaloiden todennäköinen luovutushinta on johdettu pitkäaikaisten reaaliuottopohjaisen vuokrasopimusten mukaisista optiohinnoista, joilla vesivoimaloiden myyjillä on oikeus takaisinostoon vuokra-ajan päätyttyä. Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käyvät arvot on määritelty kohteittain vakuutusvalvontaviraston edellyttämällä tavalla perustuen pääasiassa yhtiön omien asiantuntijoiden lausuntoihin. Kiinteistöisijoitusten käypä arvo arvioidaan vuosittain. Aravakiinteistöjen käyvät arvot on johdettu markkinahinnoista sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön yleiskirjeen mukaisesti. Tilivuonna 2001 kiinteistöihin ei ole tehty arvonorotuksia. Tehdyt arvonalennukset on kirjattu tulosvaikutteisesti sijoitusten arvonalennuksiin.

Osakkeet ja osuudet on kirjattu hankintamenoona tai sitä alempaan käypään arvoon. Arvopapereista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset on palautettu tulosvaikutteisesti hankintamenoona käyvän arvon nousua vastaavalta osalta. Samalla on kirjattu arvonalennuksia. Noteerattujen arvopapereiden käypinä arvoina on käytetty tilinpäätöspäivän viimeistä saatavilla olevaa kaupankäyntikurssia. Muiden osakkeiden käypänä arvona on käytetty hankintahintaa tai todennäköistä käypää arvoa. Sijoitukset pääomarahastoihin on merkitty taseeseen alkupe räiseen hankintamenoonsa tai mikäli niiden käypä arvo tilinpäätöshetkellä on sitä alempi, käypään arvoon.

Rahoitusmarkkinavälineet on kirjattu taseeseen hankintamenoona, jota on oikaistu hankintameno ja nimellisarvon erotuksen jaksotuksella. Jaksotus on kirjattu korkotuottojen vähennykseksi tai lisäykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuajana. Hankintamenoona kirjattu jaksotusten määrä on ilmoitettu taseen liitetiedoissa. Korkotason vaihtelusta johtuvia arvomuutoksia ei ole kirjattu.

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaisopimukset on arvostettu kokonaisuutena suojattavan erän kanssa. Jos suojattavasta tase-erästä ei ole kirjattu arvomuutosta, ei myöskään suojaavasta sopimuksesta ole tehty tulosvaikutteista kirjausta tilinpäätökseen, ellei sen negatiivinen arvomuutos ylitä suojattavan erän positiivista arvomuutosta. Kun suojattavasta kohteesta on kirjattu arvonalennuksen palautusta, on käytetyn johdannaisen arvomuutos kirjattu kokonaisuudessaan kuluksi. Syntyneet tuotot ja kulut on kirjattu arvonalennusten ja palautuneiden arvonalennusten oikaisuina. Muiden johdannaisopimusten negatiivinen arvomuutos on kirjattu tulosvaikutteisesti. Tilikauden aikana sopimusten sulkemisesta tai raukeamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tili-

kauden tuotoksi tai kuluksi. Korkeajohdannaisten tuotot ja kulut on kirjattu korkotuottoihin.

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Tiedot lainaksi luovutetuista arvopapereista esitetään taseen liitetiedoissa. Lainauksen vastapuoli on selvitysyhteisö, jolle lainaksiottaja on asettanut vakuuden.

Vakuutusmaksusaamiset, lainasaamiset, muut saamiset ja talletukset on arvostettu nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Ulkomaanrahanmääräiset sijoitukset on merkitty taseeseen hankinta-ajankohdan kurssia käyttäen. Laskettaessa käyviä arvoja on käytetty Euroopan keskuspankin 28.12. noteeraamia keskikursseja. Mikäli tilinpäätöspäivän käypä arvo on alkuperäistä hankintamenoa alempi, on sijoituksista tehty arvonalennus.

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero on esitetty taseen liitetietona.

Poistot

Kuluvien sijoitusten hankintameno on aktivoitu, ja se kirjataan vaikutusaikanaan poistoina kuluksi. Myös rakennusten tulotettu arvonorotus poistetaan suunnitelman mukaan. Poistoina käytetään suunnitelman mukaisia poistoja, joita on eräissä kohteissa lisätty arvonalennuspoistoilla. Poistot lasketaan tasapoistoina käyttäen seuraavia taloudellisia käyttöaikoja:

Asuin-, toimisto- ja liikeyrakennukset, hotellit	40–60 v.
Teollisuus- ja varistorakennukset	25–50 v.
Vesivoimalarakennukset	70 v.
Vesivoimaloiden koneet ja laitteet	30 v.
Rakennusten tekniset laitteet	10 v.
Atk-laitteet ja -ohjelmistot	3 v.
Autot	5 v.
Kalusto	10 v.
Konttorikoneet	7 v.
Muut pitkävaikutteiset menot	5–10 v.

Osassa rakennuksista ja rakennusten teknisistä laitteista on tehty elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaiset enimmäispoistot.

Vasa-Sijoituskiinteistöt Oy:n konsernin rakennusten poisto-aika on pääsääntöisesti 30 vuotta, ja jos käyttöaika on alle 20 vuotta, poistosuunnitelmana on käytetty 7 %:n menoajän-nöpoistoa.

Tilikauden voitto, oma pääoma ja sijoitustoiminnan tunnusluvut

Työeläkevakuutusyhtiössä voitto emoyhtiön tuloslaskelmassa määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Liitetiedoissa esitetään emoyhtiön oman pääoman jakautuminen vakuutuskannan ja takuupääoman omistajien kesken.

Toimintakertomuksessa esitetyt sijoitusten tuotto prosentit käyville arvoille on laskettu emoyhtiön luvuista käyttäen työeläkeyhtiöiden keskenään sopimaa aika- ja rahapainotettua kaavaa.

Verot

Tilikauden veroina on kirjattu veroilmoituksen verolaskelman mukaiset verot suoriteperusteisesti. Saatuihin osinkoihin liittyvä yhtiöveron hyvitys on kirjattu sijoitustoiminnan tuottoihin ja esitetty niiden erittelyssä liitetiedoissa. Osingot ja yhtiöveron hyvitys kirjataan sille tilikaudella, jonka aikana osinko on saatu. Yhtiöveron hyvitystä ei kuitenkaan ole kirjattu verovuodelta määrättävien tuloverojen määrää suurempana.

Laskennallista verovelkaa tai -saatavaa ei tilinpäätössiirtojen kertymästä tai muista väliaikaisista eroista kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välillä ole laskettu, koska yhtiön nettotulos määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Myöskään konsernin omistamissa keskinäisissä kiinteistöyhtiöissä ei ole laskettu laskennallista verovelkaa tai saatavaa, koska ne eivät ole kyseisen yhtiön tai konsernin kannalta olennaisia. Tilinpäätössiirtoja ja liitetiedoissa esitettyjä arvostuseroja on tarkoitus tulouttaa vain kulukirjauksia vastaan.

Toimintokohtaiset liikemenot ja poistot

Korvaus- ja työkyvyn ylläpitämiseen liittyvään toimintaan kohdistuvat liikekulut sisältyvät tuloslaskelmassa maksettuihin korvauksiin, sijoitusten hoitamiseen liittyvät kulut sijoitustoiminnan kuluihin. Liikekuluina esitetään vakuutustoiminnan sekä hallinnon kulut.

Eläkejärjestelyt

Konserniyhtiöiden henkilöstön sekä lakisääteinen että lisäeläketurva on järjestetty TEL-vakuutuksin. Toimitusjohtajalla ja toimitusjohtajan sijaisella on oikeus siirtyä eläkkeelle 60-vuotiaana erikseen sovittavalla tavalla. Toimitusjohtajan osalta on kuitenkin sovittu, että hänen eläkkeelle siirtymisestään keskustellaan hallituksessa vuonna 2003, jolloin ratkaistaan hänen mahdollinen jatkonsa 62 vuoden iän jälkeen. Eläkevakuutusmaksut on kirjattu suoriteperusteisesti.

Tuloslaskelman liitetiedot

I.I.-31.12., milj. euroa	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2001	2000	2001	2000
VAKUUTUSMAKSUTULO				
Ensivakuutus				
TEL:n mukainen perusvakuutus ¹⁾				
Työnantajan osuus	1 801,2	1 631,4	1 801,2	1 631,4
Työntekijän osuus	476,8	456,4	476,8	456,4
	2 278,0	2 087,8	2 278,0	2 087,8
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	22,7	24,9	22,7	24,9
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	105,6	97,0	105,6	97,0
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	0,2	0,2	0,2	0,2
Valtion eläkerahastoon suoritettava siirtymämaksu	-1,6	-1,8	-1,6	-1,8
	2 404,8	2 208,1	2 404,8	2 208,1
Jälleenvakuutus	0,1	0,1	0,1	0,1
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	2 404,9	2 208,2	2 404,9	2 208,2
Jälleenvakuuttajien osuus	-0,7	-1,3	-0,7	-1,3
Vakuutusmaksutulo ²⁾	2 404,2	2 207,0	2 404,2	2 207,0
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista				
TEL	6,4	9,9	6,4	9,9
YEL	2,8	4,1	2,8	4,1
	9,2	14,0	9,2	14,0
		39,5		39,5
¹⁾ sisältää pakollisen vastuuvajauksen kuolettamiseksi perittyä lisämaksua				
²⁾ luottotappioilla vähennettynä				
MAKSETUT KORVAUKSET				
Ensivakuutus				
Maksettu eläkkeensaajille				
TEL:n mukainen perusvakuutus	1 954,0	1 795,2	1 954,0	1 795,2
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	90,0	85,7	90,0	85,7
YEL:n ja MYEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	148,1	141,4	148,1	141,4
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	0,3	0,3	0,3	0,3
	2 192,4	2 022,7	2 192,4	2 022,7
Maksettu/saatu vastuunjakokorvauksia				
TEL-eläkkeet	-189,3	-169,5	-189,3	-169,5
YEL-eläkkeet	-38,6	-39,5	-38,6	-39,5
	-227,8	-209,0	-227,8	-209,0
Maksettu/saatu yhteisvastuukorvausta ¹⁾	-16,4	-15,7	-16,4	-15,7
Jälleenvakuutus	0,1	0,1	0,1	0,1
	1 948,3	1 798,1	1 948,3	1 798,1
Korvaustoiminnon hoitokulut	14,3	12,5	14,3	12,5
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	1,2	1,1	1,2	1,1
Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta	1 963,8	1 811,7	1 963,8	1 811,7
Jälleenvakuuttajien osuus	-0,2	-0,9	-0,2	-0,9
Maksetut korvaukset yhteensä	1 963,6	1 810,8	1 963,6	1 810,8

¹⁾ TEL:n konkurssiyhteisvastuuseen liittyvä erä

I.I. -31.12., milj. euroa	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2001	2000	2001	2000
SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY				
Sijoitustoiminnan tuotot				
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Korkotuotot	4,9	8,5	0,1	
	4,9	8,5	0,1	
Tuotot sijoituksista osakkuusyrityksiin				
Osinkotuotot		19,0		
Korkotuotot	0,1	0,2	0,1	0,2
	0,1	19,2	0,1	0,2
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Korkotuotot				
Konserniyhtiöt	45,2	42,6		
Muut	2,7	2,4	3,7	2,0
Muut tuotot	141,0	748,1	151,7	137,3
	188,9	170,8	155,4	139,3
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	125,2	113,0	119,9	94,2
Korkotuotot	548,0	511,1	548,3	512,0
Muut tuotot	37,8	26,1	67,8	54,6
	710,9	650,2	736,0	660,8
Yhteensä	904,8	829,6	891,6	800,3
Arvon alentumisten palautukset				
Myyntivoitot	54,1	3,7	54,1	3,7
	368,3	834,8	357,9	810,7
Yhteensä	1 327,2	1 668,1	1 303,6	1 614,6
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista				
Kulut muista sijoituksista	-78,9	-70,6	-31,8	-31,4
Korkokulut	-29,8	-37,6	-35,2	-43,0
	-1,0	-1,3		
Yhteensä	-109,8	-109,4	-66,9	-74,4
Arvon alentumiset ja poistot				
Arvon alentumiset	-360,2	-347,0	-360,2	-349,1
Rakennusten suunnitelmapoistot	-10,6	-10,6	-56,8	-57,8
	-370,9	-357,7	-417,1	-406,9
Myyntitappiot	-199,5	-134,5	-199,5	-134,5
Yhteensä	-680,1	-601,5	-683,5	-615,8
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa				
	647,1	1 066,6	620,1	998,9
Osinkotuottoihin sisältyvä yhtiöveron hyvitys				
	9,9	12,8	9,9	12,8

I.I. -31.12., milj. euroa	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2001	2000	2001	2000
TUOSLASKELMAN ERÄ LIIKEKULUT				
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	0,6	0,7	0,6	0,7
Muut vakuutusten hankintamenot	2,3	2,3	2,3	2,3
	2,9	3,0	2,9	3,0
Vakuutusten hoitokulut	29,2	26,9	29,2	26,9
Hallintokulut	12,2	13,8	12,2	13,8
Yhteensä	44,3	43,6	44,3	43,6
KOKONAISLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN				
Maksetut korvaukset				
Korvaustoiminnon hoitokulut	14,3	12,5	14,3	12,5
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	1,2	1,1	1,2	1,1
	15,5	13,6	15,5	13,6
Liikekulut	44,3	43,6	44,3	43,6
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista	2,6	1,8	2,6	1,8
Kulut muista sijoituksista	6,1	6,1	6,1	6,1
	8,8	7,8	8,8	7,8
Kokonaisliikekulut yhteensä	68,6	65,1	68,6	65,1

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

I.I. -31.12., milj. euroa	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2001	2000	2001	2000
HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat ja palkkiot	23,8	21,4	23,9	21,5
Eläkekulut	5,1	4,4	5,2	4,5
Muut henkilösivukulut	3,3	3,5	3,3	3,5
Yhteensä	32,1	29,3	32,1	29,3
JOHDON PALKAT JA PALKKIOT				
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	0,6	0,5	0,6	0,5
Hallitus	0,2	0,1	0,2	0,1
Hallintoneuvosto	0,1	0,1	0,1	0,1
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	618	604	769	794

Taseen liitetiedot

SIJOITUKSET, EMOYHTIÖ SIJOITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO

31.12., milj. euroa	Jäljellä oleva han- kintameno 2001	Kirjanpito- arvo 2001	Käypä arvo 2001	Jäljellä oleva han- kintameno 2000	Kirjanpito- arvo 2000	Käypä arvo 2000
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	456,8	474,8	543,5	450,4	468,4	528,5
Konserniyhtiöosakkeet	667,0	675,2	815,6	597,3	605,5	725,0
Muut kiinteistöosakkeet	65,9	65,9	71,9	64,7	64,7	71,2
Kiinteistösijoitusyhtiöosakkeet	35,9	35,9	37,4	35,9	35,9	37,4
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	780,2	780,2	780,2	738,9	738,9	738,9
Saamiset kiinteistöyhtiöiltä	62,5	62,5	62,5	51,8	51,8	51,8
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	189,5	189,5	359,5	189,6	189,6	416,0
Lainasaamiset	66,7	66,7	66,7	140,5	140,5	140,5
Sijoitukset osakkuusyrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	3,3	3,3	3,3	42,6	42,6	142,5
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	2 600,9	2 600,9	2 921,1	2 315,5	2 315,5	2 923,6
Rahoitusmarkkinavälineet	9 715,9	9 715,9	9 769,8	8 684,6	8 684,6	8 787,5
Kiinnelainasaamiset	225,0	225,0	225,0	174,9	174,9	174,9
Muut lainasaamiset	1 127,4	1 127,4	1 127,4	1 133,3	1 133,3	1 133,3
Talletukset	84,0	84,0	84,0	50,6	50,6	50,6
	16 080,7	16 107,0	16 867,8	14 670,5	14 696,8	15 921,6
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:						
-korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamennon erotusta	-10,8			-46,7		
-indeksiin sidottujen lainojen tuottoa	4,9			3,6		
	-5,9			-43,1		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		26,3			26,3	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			760,8			1 224,8

SIJOITUKSET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ JA OSAKKUUSYRITYKSISSÄ, EMOYHTIÖ

31.12., milj. euroa

2001

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

Hankintameno 1.1.	189,6
Vähennykset	-0,2
Hankintameno 31.12.	189,4

Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä

Hankintameno 1.1.	140,5
Lisäykset	1,0
Vähennykset	-74,8
Hankintameno 31.12.	66,7

Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä

Hankintameno 1.1.	42,6
Lisäykset	1,4
Vähennykset	-40,7
Hankintameno 31.12.	3,3

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

31.12.2001	Kotipaikka	Osuus kaikista		Kirjanpitoarvo,
		osakkeista, %	äänistä, %	milj. e
Esy Oy	Helsinki	70,0	70,0	1,0
Unsa Oy	Helsinki	100,0	100,0	188,4
				189,4

Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä

31.12.2001	Kotipaikka	Osuus kaikista		Kirjanpitoarvo,
		osakkeista, %	äänistä, %	milj. e
Kiinteistövarma Oy	Helsinki	49,6	49,6	0,1
Silta Oy	Helsinki	39,1	39,1	1,3
Octel Oy	Helsinki	50,0	50,0	1,9
SV Benefic Oy	Helsinki	28,0	28,0	0,1
				3,3

MUUT SIOITUKSET, EMOYHTIÖ

Osakkeet ja osuudet	Osuus osakkeista, %	Kirjanpitoarvo, milj. e	Käypä arvo, milj. e	Osakkeet ja osuudet	Osuus osakkeista, %	Kirjanpitoarvo, milj. e	Käypä arvo, milj. e
31.12.2001				31.12.2001			
Kotimaiset yhtiöt, noteeratut				Kotimaiset yhtiöt, ei noteeratut			
Aldata Solution Oyj	3,89	5,3	5,3	Tekla Oyj	3,43	2,6	2,6
Alma Media Oyj 1	1,77	5,2	5,2	Teleste Oyj	4,67	9,9	9,9
Alma Media Oyj 2	2,82	7,1	7,1	Tietoenator Oyj	2,40	59,6	59,6
Amer-yhtymä Oyj A	2,89	17,5	20,6	UPM-Kymmene Oyj	0,97	60,9	93,9
Aspo Oyj	5,69	1,6	3,1	Uponor Oyj	5,45	28,4	39,1
Aspocomp Group Oyj	5,53	6,8	6,8	Vaisala Oyj A	4,46	14,3	21,0
AvestaPolarit Oyj Abp	0,75	10,4	11,2	Wärtsilä Oyj Abp A	1,70	20,8	20,8
Beltton-Yhtiöt Oyj	3,17	1,0	1,0	Wärtsilä Oyj Abp B	1,88	23,2	23,2
CapMan Oyj B	1,16	0,8	1,9	YIT-Yhtymä Oyj	7,36	28,5	29,2
Comptel Oyj	1,02	3,4	3,4	Muut		1,1	1,2
Elisa Communications Oyj	3,08	57,8	57,8	Yhteensä		1 136,8	1 426,0
Evox Rifa Group Oyj	4,96	0,5	0,5				
Exel Oyj	4,88	1,8	2,5	Kotimaiset yhtiöt, ei noteeratut			
Finnlines Oyj	3,53	16,2	16,2	A. Ahlström Osakeyhtiö	3,87	1,0	1,4
Fiskars Oyj Abp K	1,68	7,5	7,5	Ahlstrom Oyj B	3,87	19,5	22,1
Fiskars Oyj Abp A	2,58	12,2	12,2	Ahlström Capital Oy	3,87	4,7	5,3
Fortum Oyj	0,81	31,4	32,6	Aktria Säästöpankki Oyj	1,04	0,8	0,8
Hackman Oyj Abp A	4,18	2,4	2,4	Fingrid Oyj B	12,48	14,0	14,0
Hartwall Oyj Abp A	0,40	5,6	6,1	HEX Oyj	1,85	2,3	2,3
Huhtamäki Oyj	2,72	22,1	24,4	ICL Invia Oyj	1,14	1,7	1,7
Instrumentarium Oyj	2,97	26,6	33,6	Jyväsk-Helmi Oy	16,00	8,7	8,7
J.W. Suominen Yhtymä Oyj	4,26	4,0	4,0	Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	30,00	2,6	2,6
Jaakko Pöyry Group Oyj	4,35	8,0	9,7	Nordben Life and Pension	10,00	0,8	0,8
Jippii Group Oyj	2,53	0,6	0,6	Otava-Kuvalehdet Oy	14,73	8,8	11,8
JOT Automation Group Oyj	2,60	2,2	2,2	Setec Oy	9,93	2,2	6,0
KCI Konecranes International Oyj	2,45	10,5	10,5	Tornator Oy	7,73	6,7	6,7
Kemira Oyj	4,07	33,2	33,2	Vakuutusosakeyhtiö Garantia	17,13	7,1	7,1
Kesko Oyj B	1,46	13,6	13,6	Muut		0,5	0,5
Lassila & Tikanoja Oyj	4,26	10,4	12,1	Yhteensä		81,4	91,9
Lemminkäinen Oyj	2,59	3,9	5,7				
Metso Oyj	3,23	52,0	52,0	Ulkomaiset yhtiöt, noteeratut			
Metsä Tissue Oyj	2,41	6,0	6,4	A T & T Wireless Group	0,02	6,5	6,5
M-real Oyj A	1,34	16,7	16,7	ABB Ltd	0,24	8,5	7,7
Nokia Oyj	0,12	60,6	171,0	ABN-Amro Holdings NV	0,02	4,4	4,4
Nokian Renkaat Oyj	3,72	11,4	13,8	Akzo Nobel N.V.	0,15	20,1	21,5
Novo Group Oyj	2,71	2,4	2,4	Alcatel SA	0,02	5,3	5,3
Okmetic Oyj	0,65	0,5	0,5	Allianz AG	0,01	5,3	5,3
Orion-yhtymä Oyj A	2,60	35,0	35,0	Amgen Inc.	0,02	10,4	10,4
Orion-yhtymä Oyj B	0,06	0,8	0,8	AOL Time Warner Inc.	0,01	18,0	18,2
Outokumpu Oyj A	1,74	25,7	25,7	Autoliv Inc.	0,39	7,8	7,0
Partek Oyj Abp	2,48	11,0	11,0	Aventis-Xetra SA	0,02	12,7	12,7
Perlos Oyj	2,34	14,3	14,3	AXA SA	0,01	5,6	5,6
Ramirent Oyj	0,92	0,6	0,6	Banco Santander Central Hispano S.A.	0,01	5,0	5,0
Rautaruukki Oyj	4,11	23,4	23,4	BASF AG	0,06	13,8	13,8
Raute Oyj	9,96	3,2	3,2	BG Group Plc	0,02	3,1	3,2
Sampo Oyj	3,96	130,5	193,5	BNP Paribas SA	0,02	10,1	11,1
Sanoma-WSOY Oyj B	0,39	6,1	6,1	BOC Group Plc	0,14	11,9	12,2
Sonera Oyj	0,48	30,2	30,2	BT Group Plc	0,00	1,6	1,6
Sponda Oyj	0,18	0,6	0,7	Cable & Wireless Plc	0,04	6,6	6,5
SSH Communications Security Oyj	2,87	2,4	2,4	Cap Gemini SA	0,08	8,6	8,6
Stockmann Oyj Abp A	0,99	7,0	7,0	Carrefour SA	0,06	25,3	25,3
Stonesoft Oyj	4,14	4,9	4,9	Casino Guichard Perrachon SA	0,10	7,8	7,8
Stora Enso Oyj A	0,98	89,6	126,7	Celltech Group Plc	0,28	10,7	10,9
Tamfelt Oyj Abp Etu	2,48	5,8	5,8	Compass Group plc	0,12	21,6	22,2
Tamfelt Oyj Abp Kanta	3,63	8,4	8,4	Cortefiel S.A.	1,27	6,4	6,4
Tamro Oyj	1,52	5,1	6,2	Danisco A/S	0,65	14,0	15,2
Tecnomen Holding Oyj	2,89	2,0	2,0	Electrolux AB	0,41	22,5	24,8
Tecnomen Oyj	1,67	1,7	1,7	Elsevier NV	0,18	17,6	17,6
				Eni S.p.A.	0,02	13,7	13,7

Osakkeet ja osuudet 31.12.2001	Osuus osakkeista, %	Kirjan- pitoarvo, milj. e	Käypä arvo, milj. e
Excel Plc	0,42	15,7	16,1
GlaxoSmithKline plc	0,01	16,4	16,9
Havas Advertising SA	0,45	11,2	11,2
Heidelberger Druckmaschinen AG	0,17	6,1	6,1
Infineon Technologies AG	0,02	3,5	3,5
Kingfisher Plc	0,25	20,8	21,1
Koninklijke Ahold NV	0,08	23,7	24,8
Koninklijke Numico NV	0,36	14,9	14,9
Koninklijke Philips Eletronics N.V.	0,05	19,9	19,9
Logica Plc	0,08	4,0	3,9
Merck & Co. , Inc.	0,00	6,0	6,0
MMO2	0,00	0,5	0,6
Nestle SA	0,03	24,3	25,4
Nextel Communications Inc. A	0,03	2,5	2,5
Nordea AB FDR	0,06	9,8	10,1
Novo Nordisk A/S B	0,04	6,0	6,2
Pearson Plc	0,12	12,8	12,9
Pfizer Inc.	0,00	7,8	7,9
Pharmacia Corporation	0,03	21,9	21,3
Pinault-Printemps-Redoute SA	0,03	5,8	5,8
Qiagen NV	0,09	2,8	2,8
Sainsbury (J) plc	0,14	15,1	15,7
Sandvik AB	0,31	19,9	19,4
Schering-Plough Corp.	0,01	4,1	4,3
Serono SA (BR)	0,05	5,8	6,0
Shire Pharmaceuticals Group Plc	0,17	11,3	11,6
Skandinaviska Enskilda Banken	0,12	9,3	8,4
SkyePharma plc	0,41	2,2	2,2
STMicroelectronics NV	0,07	22,2	22,2
Suez Lyonnais Des Eaux SA	0,04	15,1	15,1
Swatch Group	0,32	10,7	11,1
Svenska Cellulosa AB	0,24	10,7	13,9
TDC A/S	0,05	4,0	4,1
Telecom Italia Mobile SpA	0,02	11,6	11,6
Telecom Italia SpA	0,00	1,2	1,2
Telefonica S.A.	0,03	19,0	19,0
Telenor ASA	0,11	9,4	9,5
Tesco plc	0,07	18,2	19,1
TNT Post Groep NV	0,20	23,1	23,7
Total Fina SA	0,01	14,2	14,4
UBS AG	0,02	11,0	11,6
Unilever NV CVA	0,08	23,9	28,2
Vendex KBB N.V.	0,74	8,9	8,9
Verenigde Nederlandse Uitgeversbedrijven NV	0,19	15,2	15,2
Vinci S.A.	0,11	5,9	5,9
Vivendi Environnement SA	0,04	5,5	5,5
Vivendi Universal SA	0,03	18,1	18,1
Vodafone Group Plc	0,03	68,5	68,9
Vodafone Group Plc EUR	0,00	3,2	3,5
Volvo AB B	0,12	10,6	9,9
Muut		0,4	0,4
Yhteensä		939,5	959,3

Osakkeet ja osuudet 31.12.2001	Osuus osakkeista, %	Kirjan- pitoarvo, milj. e	Käypä arvo, milj. e
OSAKERAHASTOT			
Alfred Berg Small Cap Europe B		11,8	11,8
Evli Emerging Technologies B		1,4	1,4
Evli European Smaller Companies B		5,0	5,3
Evli Nordic Smaller Companies A		2,1	2,1
Gyllenberg European Index A		80,0	80,0
Gyllenberg Small Firm B		0,3	0,8
Mandatum Global A		101,7	101,7
Sampo Aasia Osake Kasvu		2,1	2,1
Sampo BioLife Kasvu		2,8	2,8
Sampo Japani Osake Kasvu		57,4	57,4
SEB LUX (F) Teknologifond		8,0	8,0
Seligson & Co APS Far East		2,0	2,4
		274,7	275,8
PÄÄOMARAHASTOT			
Abingworth Bioventures III B L.P.		3,4	3,4
Access Capital Fund LP II A		0,9	0,9
Access Capital Fund LP II B		0,9	0,9
Access Capital Fund LP II C		2,6	2,6
Access Capital LP		2,7	2,7
Behrman Capital III L.P.		3,7	3,7
Bio Fund Ventures I Ky		1,8	1,8
Bio Fund Ventures II Ky		3,2	3,2
EQT Finland B.V.		1,3	1,3
EQT Northern Europe UK No. 1		14,8	14,8
EQT Scandinavia II B.V.		10,5	9,8
Eqvitec Technology Fund II Ky		0,8	0,8
Fenno Rahasto Ky		6,1	6,1
Finnmezzanine Rahasto I		2,2	2,2
Finnventure rahasto III		2,0	2,0
Finnventure rahasto V Ky		5,9	5,9
Forenvia Venture I Ky		0,5	0,5
Garantia PK-lainarahasto II		0,3	0,3
Gilde Buy-Out Fund II SV-capital		6,9	6,9
Industri Kapital 1994 LP I-IV		5,7	5,7
Industri Kapital 1997 LP I,IV		30,0	30,0
Industri Kapital 2000 LP I-IV		20,5	20,5
Industrial Devel. & Inv. Equity KB		2,4	2,3
MB Equity Fund II		5,9	5,9
MB Mezzanine Fund II		4,8	4,8
Merlin Biosciences Fund LP		2,1	2,1
Nokia Venture Partners II LP		3,1	3,1
Nordic Mezzanine Limited		2,3	2,3
Permira Europe II LP2 (Schroder Ventures)		5,9	5,9
Promotion Capital I Ky		0,4	0,4
Sponsor Fund I Ky		3,2	3,2
Telecomia Venture I Ky		0,4	0,4
Warburg Pincus Private Equity VIII, L.P.		10,3	10,4
WD Power Investment		1,1	1,1
		168,5	168,0
		2 600,9	2 921,0

31.12., milj. euroa	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2001	2000	2001	2000
LAINASAAMISTEN ERITTELY VAKUUDEN MUKAAN				
Pankkitakaus	521,9	597,1	521,9	597,1
Takausvakuutus	529,8	474,1	529,8	474,1
Muu vakuus	75,7	91,6	76,8	63,0
	1 127,4	1 162,9	1 128,5	1 134,2
ELÄKELAINASAAMISTEN YHTEISMÄÄRÄ				
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	1,1	0,5	1,1	0,5
Muut kiinnelainasaamiset	182,4	131,6	182,4	131,6
Muut lainasaamiset	992,8	1 056,9	992,8	1 056,9
	1 176,4	1 189,0	1 176,4	1 189,0
KANNANSIIRTOSAAMINEN				
Yhteisvastuusaaminen	18,4	50,6	18,4	50,6
Saaminen erityiseltä selvityspesältä	53,3	53,5	53,3	53,5
	71,7	104,1	71,7	104,1
VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA				
Vakuutusmaksuvastuu				
Vastaiset eläkkeet	8 955,4	8 116,8	8 955,4	8 116,8
Osittamaton lisävakuutusvastuu	2 037,9	2 111,9	2 037,9	2 111,9
Ositettu lisävakuutusvastuu	107,5	127,2	107,5	127,2
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	11 100,9	10 355,8	11 100,9	10 355,8
Korvausvastuu				
Alkaneet eläkkeet	4 824,5	4 249,4	4 824,5	4 249,4
Tasoituspääoma	760,9	719,8	760,9	719,8
Korvausvastuu yhteensä	5 585,4	4 969,2	5 585,4	4 969,2
Vakuutustekninen vastuuvélka yhteensä	16 686,3	15 325,1	16 686,3	15 325,1
LAKISÄÄTEISEN ELÄKEVAKUUTUKSEN LISÄEDUT				
Ositettu lisävakuutusvastuu 1.1.	127,2	116,6	127,2	116,6
Tilivuonna maksetut asiakashyvitykset	-61,7	-58,4	-61,7	-58,4
Siirto ositettuun lisävakuutusvastuuseen	42,0	69,0	42,0	69,0
Ositettu lisävakuutusvastuu 31.12.	107,5	127,2	107,5	127,2
TOIMINTAPÄÄOMA				
Oma pääoma	43,7	39,2		
Jaettavaksi esitetty takuupääoman korko	-0,8	-0,8		
Tilinpäätössiirtojen kertymä	4,0	16,2		
Omaisuu-den käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	760,8	1 224,8		
Osittamaton lisävakuutusvastuu	2 037,9	2 111,9		
Aineettomat hyödykkeet	-1,7	-1,7		
	2 843,9	3 389,6		
Työeläkevakuutusyhtiölain 17 §:n toimintapääoman vähimmäismäärä	779,2	768,6		

31.12., milj. euroa	EMOYHTIÖ 2001		KONSERNI 2001	
OMA PÄÄOMA				
Takuupääoma		11,9		11,9
Muut rahastot 1.1.	5,5		5,5	
Siirto vuoden 2000 voitosta	<u>20,9</u>	26,4	<u>20,9</u>	26,4
Edellisten tilikausien voitto	21,7		196,3	
Siirto varmuusrahastoon	-20,9		-20,9	
Jaettu takuupääoman korkona	-0,8		-0,8	
Siirto hallituksen käyttövaroihin	-0,1		-0,1	
Tilikauden voitto/tappio	5,4	5,4	-62,1	112,5
		43,7		138,8
				150,8

TAKUUPÄÄOMA

	Lukumäärä	Kirjanpito- arvo
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	14	2,4
Sampo Oyj	57	5,6

OMAN PÄÄOMAN JAKAUTUMINEN EHDOTETUN VOITONJAON JÄLKEEN

Takuuosuuden omistajien osuus:	
Takuupääoma	11,9
Ehdotettu voitonjako takuupääoman omistajille	0,8
Vakuutuksenottajien osuus:	<u>31,0</u>
	43,7

VOITONJAKOKELPOISET VARAT

Tilikauden voitto/tappio		5,4		-62,1
Muu oma pääoma				
Muut rahastot	26,4		26,4	
Edellisten tilikausien voitto	0,1	26,4	174,6	
Tilinpäätössiirtojen kertymä			-15,8	185,2
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä		31,8		123,0

Muut liitetiedot

VASTUUT, EMOYHTIÖ

31.12., milj. euroa		2001	2000
Johdannaiset			
Korkojohdannaiset			
Suljetut			
Termiini- ja futuurisopimukset	kohde-etuuden nimellisarvo	1 300,0	
	sopimusten käypä arvo	-21,7	
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Avoimet			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	kohde-etuuden arvo	54,4	54,4
	sopimusten käypä arvo	0,9	3,3
Valuuttajohdannaiset			
Avoimet			
Termiinisopimukset	kohde-etuuden arvo		52,8
	sopimusten käypä arvo		2,3
Osakejohdannaiset			
Avoimet			
Optiosopimukset			
Ostetut	warranttien kohde-etuuksien arvo	1,0	
	warranttien käypä arvo	0,1	
Arvostusperiaatteet:			
Koron- ja valuutanvaihtosopimusten käypä arvo on laskettu tulevien kassavirtojen nykyarvona.			
Avointen termiini- ja futuurisopimusten käypä arvo on markkinahinta.			
Suljettujen termiini- ja futuurisopimusten käypä arvo on niistä realisoitunut tulos.			
Vastikkeetta saatujen warranttien käypä arvo on niiden markkinahinta.			
Avoimista sopimuksista ainoastaan koron- ja valuutanvaihtosopimukset ovat suojaavia, muut ovat ei-suojaavia.			
Tilivuoden aikana käytetyistä suojaavista valuuttatermiineistä on kirjattu tulokseen 1,3 milj. euroa voittoa ja päättyneistä ja suljetuista ei-suojaavista korko- ja osakejohdannaisista on kirjattu tulokseen 17,9 milj. euroa tappiota.			
Lainaksi annetut arvopaperit			
Määrä, kpl		4 334 640	
Jäljellä oleva hankintameno		56,3	
Käypä arvo		104,5	
Lainaksi annetut osakkeet ovat kotimaisia pörssiosakkeita.			
Kaikki lainat ovat vuoden mittaisia ja milloin tahansa keskeytettävissä.			
Sijoitussitoumukset			
Sitouduttu merkitsemään pääomarahastojen osuuksia		270,8	176,5
Arvonlisäverovähennykset			
Uudisrakentamisesta ja kiinteistöjen perusparannuksista vuosina 1996–2000/1995–1999 tehdyt vähennykset		10,2	8,7
Arvonlisäverotuksen ryhmärekisteröintiin liittyvä yhteismäärä			
Konserniyritykset		3,8	2,8
Osakkuusyrietykset		0,1	0,3
Muut yritykset		1,0	0,6
		4,9	3,7

RISKIENHALLINTA

Vakuutusyhtiölain mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Vakuutusvalvontaviraston määräyksen mukaan hallituksella on kokonaisvastuu sisäisen valvonnan, johon riskienhallinta kuuluu, järjestämisestä. Hallituksen tulee 1) määrittää sisältö sisäiselle valvonnalle, 2) huolehtia sisäisen valvonnan organisoinnista, 3) vuosittain arvioida, onko sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty ja tarvittaessa ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin, 4) vahvistaa yhteiset suuntaviivat koko konsernin sisäiselle valvonnalle ja huolehtia, että niitä noudatetaan koko konsernissa ja 5) hyväksyä vuosittain koko toiminnan kattava riskienhallintasuunnitelma, jossa määritellään eri toimintojen riskienhallinnan tavoitteet, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet.

Varma-Sammossa asianmukaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, ylläpitämisestä ja testaamisesta sekä lakien ja viranomaismääräysten noudattamisesta vastaa asianomainen esimies omalla vastuualueellaan. Jokainen osasto vastaa osaltaan siitä, että vahvistettuja strategioita, suunnitelmia, sisäisiä sääntöjä ja hallintoelinten päätöksiä noudatetaan. Riskinoton rajat ja käytettävät mittarit määritellään erikseen kussakin toiminnossa.

Riskien hallitsemiseksi korostetaan esimerkiksi päätösten huolellista valmistelua, asiantuntijoiden käyttöä, riskien vakuuttamista, jakamista, tarkoituksenmukaisia toimenkuvia ja hyväksymisrutiineja, toimintojen ja tehtävien hajauttamista, fyysisiä kontroleja, tietoteknisiä suojaus- ja kontroleja, henkilökunnan kouluttamista, tehokasta suunnittelu- ja laatu- prosessia sekä erilaisten varajärjestelyjen olemassaoloa. Riskienhallinnalla pyritään varmistamaan, etteivät esimerkiksi keskeytys-, tieto-, henkilö-, omaisuus-, sijoitus- tai muut ris-

kit toteutuessaan aiheuta olennaisia taloudellisia tappioita, vaarana toiminnan jatkuvuutta tai yhtiöön kohdistuvaa luottamusta.

Osastojen vuonna 2001 suorittaman riskikartoituksen tuloksia analysoidaan, ja niihin liittyvien riskienhallintatoimenpiteiden työstäminen jatkuu. Erillinen riskienhallintatoimikunta seuraa ja ohjaa riskienhallinnan organisoitumista yhtiössä eri osastoilla.

Sijoitusten, varsinkin osakkeiden, markkinariski on yhtiön suurin tulokseen ja vakavaraisuuteen liittyvä riski. Sijoitusten riskienhallintaan kuuluu riskinottopolitiikan ja hyväksyttävän riskitason määrittely yhtiön hallituksen vahvistamisessa puitteissa sekä riskien jatkuva mittaaminen valituilla menetelmillä, hyväksyttävään tasoon vertailu ja raportointi.

Valmisteleva, päätöksiä tekevä ja toteuttava sijoitustoiminto sekä tämän toiminnan riskejä valvova ja raportoiva toiminto (taloushallinto) on eriytetty toisistaan. Sijoitusriskien osalta sijoitusriskienhallintapäällikkö identifioi ja mittaa sijoituslajikohtaisia riskejä, tekee skenaario- ja herkkyysoanalyysit tulokseen ja vakavaraisuuteen liittyen, valvoo hallituksen eri sijoitustyypeille määrittelemien riskirajojen, valtuuksien käytön ja allokaation noudattamista, sekä raportoi niistä säännöllisesti.

Varma-Sammon sijoitusten kokonaisriskiä mittaava VaR (Value-At-Risk) -luku kuukauden horisontilla ja 97,5 prosentin luottamustasolla oli vuoden 2001 lopussa noin 437 miljoonaa euroa. Kyseinen luku tarkoittaa yhtiön sijoituskannan suurinta mahdollista markkina-arvon alenemista tavanomaisissa markkinaolosuhteissa kuukauden aikana 97,5 prosentin todennäköisyydellä.

Lisäksi yhtiön sisäinen tarkastus arvioi tarkastuskohtien suorittamaa sisäistä valvontaa.

Tuloksen käsittely

Hallitus esittää, että tilikauden voitosta 5 380 530,35 euroa

varmuusrahastoon (vapaa rahasto) siirretään	4 490 617,64 euroa
takuupääomalle maksetaan korkoa	806 040,64 euroa
hallituksen käyttövaroihin siirretään	67 275,17 euroa
voitto- ja tappioutilille jätetään	16 596,90 euroa

Helsingissä, helmikuun 21. päivänä 2002

Georg Ehrnrooth

Mikko Kivimäki	Mikko Mäenpää	Markku Hyvärinen
Markku Jokinen	Erkki Kangasniemi	Lasse Laatonen
Jarmo Lähteenmäki	Arto Ojala	Paavo Pitkänen <i>toimitusjohtaja</i>
Kari O. Sohlberg	Björn Wahlroos	Pasi Mustonen <i>ylimatemaatikko</i>

Tilintarkastuskertomus

Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön Varma-Sammon omistajille

Olemme tarkastaneet Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön Varma-Sammon kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2001. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja eläkevakuutusyhtiön hallinnosta.

Allekirjoittaneen Mauri Palvin, KHT, johdolla suoritetusta valvontatilintarkastuksesta on annettu 6.3.2002 päivätty valvontatarkastuskertomus.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös ei sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta vakuutusyhtiölain ja työeläkeyhtiöistä annetun lain säännösten perusteella.

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaisten ja tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaisten tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää eläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä on vakuutusyhtiölain mukainen.

Helsinki 11. maaliskuuta 2002

Mauri Palvi
KHT

Mikael Leskinen
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön Varma-Sammon hallintoneuvostolle on tänään pidetyssä kokouksessa esitelty yhtiön vuoden 2001 tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja tilintarkastuskertomus.

Hallintoneuvosto ilmoittaa lausuntonaan varsinaiselle yhtiökokoukselle, ettei sillä ole huomauttamista tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen eikä tilintarkastuskertomuksen johdosta.

Hallintoneuvosto ilmoittaa samalla yhtyvän hallituksen esitykseen voiton käsittelemisestä.

Helsingissä 18. maaliskuuta 2002

Hallintoneuvoston puolesta

Matti Honkala
hallintoneuvoston puheenjohtaja

Tunnusluvut

Työeläkeyhtiön tuloslaskelma ja tase eivät yksinään anna riittävää kuvaa yhtiön todellisesta tuloksesta ja taloudellisesta tilanteesta. Tämän vuoksi sekä yhtiöiden välisen vertailun helpottamiseksi työeläkeyhtiöt ovat sopineet yhtenäisellä tavalla esitettävistä tunnusluvuista. Ne kertovat kattavasti yhtiön toiminnan laajuudesta ja tulokellisuudesta sekä yhtiön vaka-
varaisuudesta.

Varma-Sammon toiminta alkoi nykyisessä laajuudessaan 1.7.1998, minkä vuoksi vuoden 1998 luvut ovat pro forma-lukuja sikäli, kuin niiden laskeminen on ollut mahdollista. Vuoden 1997 luvut ovat Eläke-Sammon lukuja.

VOLYYMI

	2001	2000	1999	1998	1997
Maksutulo, milj. e	2 404,2	2 206,9	2 075,4	1 984,6	866,2
Liikevaihto, milj. e	3 741,2	3 890,4	3 136,4	2 775,1	1 236,3
TEL-vakuutettujen lukumäärä	401 500	394 000	383 000	368 000	189 900
TEL-vakuutusten lukumäärä	26 000	26 000	26 000	26 000	23 000
YEL-vakuutusten lukumäärä	36 300	36 300	36 000	35 000	34 000
Maksetut eläkkeet, milj. e	2 192,4	2 022,7	1 915,7	1 799,6	790,5
TEL-palkkasumma, milj. e	10 695,9	9 933,9	9 352,6	8 832,4	3 929,9
YEL-työtulosumma, milj. e	546,9	514,0	505,0	480,0	439,7
Vastuuvelan määrä, milj. e	16 686,2	15 325,1	13 928,0	12 741,1	5 225,1
Taseen loppusumma käyvin arvoin, milj. e	17 586,6	16 708,8	15 546,8	13 813,3	5 716,0

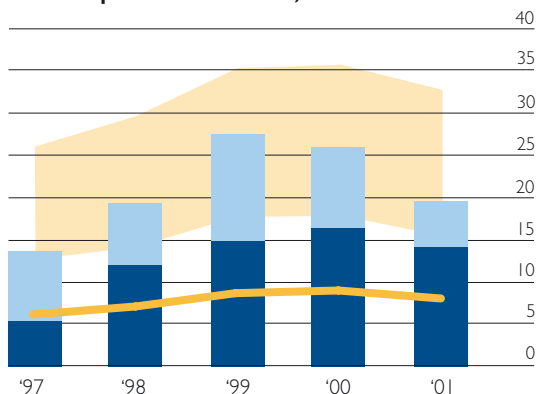
SIJOITUSTUOTOT, VAKAVARAISUUS JA ASIAKASHYVITYKSET

	2001	2000	1999	1998	1997
Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin, milj. e	173,1	817,6	1 524,0	1 114,7	355,9
Tuotto sitoutuneelle pääomalle, %	1,0	5,3	11,7		
Toimintapääoma, milj. e	2 844,0 ¹⁾	3 389,7	3 262,1	2 110,8	624,6
Toimintapääoma/vastuuvetka ²⁾ , %	19,5	25,9	27,3	18,9	13,3
Toimintapääoma/vakavaraisuusraja	2,4	2,9	3,1	2,7	2,2
Tasointuvastuu, milj. e	760,9	719,8	644,5	539,9	205,5
Siirto asiakashyvityksiin, milj. e	42,0	69,0	50,5	50,5	26,1
Siirto asiakashyvityksiin/TEL-palkkasumma, %	0,39	0,69	0,54	0,57	0,66

¹⁾ sisältää vastuunsiirroissa saatua osittamatonta lisäakuutusvastuuta 41 milj. euroa

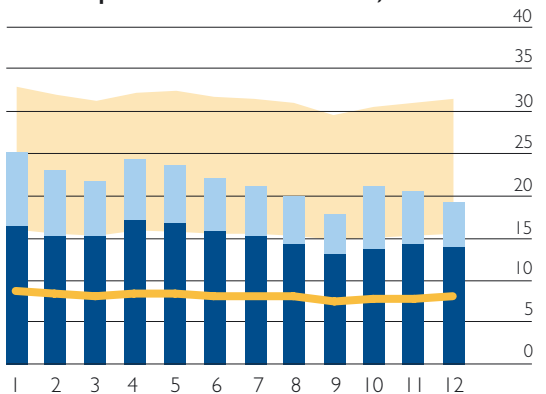
²⁾ vakavaraisuusasetuksen mukainen

Toimintapääoma 1997–2001, % vastuuvetasta



■ Tavoitevyöhyke
■ Vakavaraisuusraja
■ Arvostuserot ja muut taseen ulkouuliset erät
■ Taseeseen sisältyvä toimintapääoma

Toimintapääoma kuukausittain 2001, % vastuuvetasta



■ Tavoitevyöhyke
■ Vakavaraisuusraja
■ Arvostuserot ja muut taseen ulkouuliset erät
■ Taseeseen sisältyvä toimintapääoma

TULOSANALYYSI

milj. euroa	2001	2000	1999	1998	1997
Tuloksen synty					
Vakuutusliikkeen tulos	47,4	70,0	81,4	111,0	48,3
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo					
Kirjanpidollinen tulos	-102,2	414,2	273,3	81,2	68,5
Arvostuserojen muutos	-464,0	-566,2	-235,1	179,1	702,7
Arvostuserojen muutos	976,0	480,7	561,9	57,2	125,6
Hoitokustannustulos	16,0	9,8	13,3	8,4	4,0
Tulos yhteensä	-502,8	258,8	1 070,7	681,3	177,9
Tuloksen käyttö ja varausten muutos					
Vakavaraisuuden muutos (lisäys = +, vähennys = -)					
Tasoisvastuu	41,0*	70,0	81,4	111,0	48,3
Toimintapääoma	-586,7	119,1	938,2	519,9	103,6
Siirto asiakashyvityksiin	42,0	69,0	50,5	50,5	26,1
Ehdotettu voitonjako	0,8	0,8	0,7	0,0	0,0
Yhteensä	-502,8	258,8	1 070,7	681,3	177,9

* TEL:n lisäläkevakuutuksen tasoisvastuu ylitti ylärajansa 6,4 milj. eurolla

SIJOITUSTOIMINNAN TUOTTOERITTELY JA TULOS

milj. euroa	2001	2000	1999	1998	1997
Suorat nettotuotot					
Lainasaamiset	65,2	70,7	82,2	105,5	56,2
Joukkovelkakirjalainat	488,8	428,3	319,9	350,0	145,8
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	13,8	18,8	40,5	34,6	20,2
Osakkeet ja osuudet	115,3	99,0	62,1	36,3	11,3
Kiinteistösijoitukset	112,8	102,3	93,0	82,9	18,3
Muut sijoitukset	0,0	0,0			
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut ¹⁾	9,1	805,1	4,7	723,8	25,4
	623,1	24,9	634,2	29,6	281,4
Arvonmuutokset kirjanpidossa ²⁾					
Osakkeet ja osuudet	-180,1	348,7	287,3	33,0	39,9
Joukkovelkakirjalainat	30,2	1,8	4,4	13,3	10,9
Kiinteistösijoitukset	-3,2	-8,2	-60,9	-21,7	-3,9
Muut sijoitukset	0,0	-153,2	342,4	230,8	24,6
	46,9				
Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa	652,0	1 066,2	853,9	664,8	328,3
Arvostuserojen muutos					
Osakkeet ja osuudet	-444,2	-372,9	1 117,8		
Joukkovelkakirjalainat	-48,8	101,6	-433,6		
Kiinteistösijoitukset	29,1	35,8	19,3		
Muut sijoitukset	0,0	-464,0	0,3	-235,1	-0,8
	702,7	480,7	57,2		
Sijoitustuotot yhteensä	188,0	831,1	1 556,6	1 145,5	385,5
Vastuuvelan tuottovaatimus	754,2	651,9	580,6	583,6	259,9
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	-102,2	414,2	273,3	81,2	68,5
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	-566,2	179,1	976,0	561,9	125,6

¹⁾ sisältää mm. sellaiset tuloslaskelman erät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin

²⁾ myyntivoitot ja -tappiot sekä muut kirjanpidon arvonmuutokset

SIJOITUSTUOTOT

milj. euroa	Sijoitustuotot yhteensä 2001	Sitoutunut pääoma 2001	Sitoutuneen pääoman tuotto, %		
			2001	2000	1999
Lainasaamiset	65,2	1 347,0	4,8	4,8	4,9
Joukkovelkakirjalainat	470,2	9 468,2	5,0	6,5	-1,7
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	13,8	429,2	3,2	3,8	3,1
Osakkeet ja osuudet	-509,0	3 627,1	-14,0	2,4	86,8
Kiinteistösijoitukset	138,7	2 181,8	6,4 *	6,4	2,6
Sijoitukset yhteensä	178,9	17 053,3	1,0	5,4	11,8
Sijoitustoiminnan kohdistamattomat kulut ja liikekulut	-5,8				
Sijoitustuotot yhteensä	173,1	17 053,3	1,0	5,3	11,7

* KTI-indeksin mukainen tuotto 6,9 %

Sitoutuneen pääoman tuotto on laskettu käyttäen aika- ja rahapainotettua kaavaa (money weighted return = MWR)

SIJOITUSALLOKAATIO

	31.12.2001		31.12.2000		31.12.1999		31.12.1998		31.12.1997	
	milj.e	%	milj.e	%	milj.e	%	milj.e	%	milj.e	%
Lainasaamiset ¹⁾	1 417,6	8,3	1 468,8	9,0	1 624,1	10,8	1 881,8	14,6	763,2	15,2
Joukkovelkakirjalainat ¹⁾	9 888,4	57,7	8 947,8	55,0	7 172,4	47,7	6 138,9	47,6	2 507,5	50,0
Muut rahoitusmarkkina- välineet ja talletukset ^{1) 2)}	255,9	1,5	216,1	1,3	997,4	6,6	1 315,9	10,2	493,9	9,9
Osakkeet ja osuudet	3 283,8	19,1	3 482,1	21,4	3 168,6	21,1	1 608,6	12,5	437,2	8,7
Kiinteistösijoitukset ³⁾	2 305,1	13,4	2 152,7	13,2	2 062,9	13,7	1 940,6	15,1	811,9	16,2
Sijoitukset yhteensä	17 150,8	100,0	16 267,5	100,0	15 025,4	100,0	12 885,8	100,0	5 013,7	100,0

¹⁾ sisältää kertyneet korot

²⁾ sisältää rahat ja pankkisaamiset

³⁾ sisältää myös käyttöomaisuuskiinteistöt

HOITOKUSTANNUSTULOS

milj. euroa	2001	2000	1999	1998	1997
Maksun hoitokustannusosat	73,9	65,3	61,4	56,7	32,1
Muut tuotot	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5
Toimintokohtaiset liikemenot *	-58,6	-56,2	-48,6	-48,8	-28,6
Hoitokustannustulos	16,0	9,8	13,3	8,4	4,0
Hoitokustannukset/maksun hoitokustannusosat, %	79	85	79	85	88

* ei sisällä työkyvyn ylläpitoon liittyviä kuluja eikä vuodesta 1998 alkaen sijoitustoiminnan kuluja

Hallintoneuvosto

Varma-Sammon hallintoneuvostoon kuuluu 28 jäsentä. Heidät valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa kolmeksi vuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain on erovuorossa enintään 10 jäsentä. Jäsenistä seitsemän valitaan keskeisten työnantajia edustavien keskusjärjestöjen ja seitsemän keskeisten palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä.

Hallintoneuvosto valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja yhden tai useamman varapuheenjohtajan. Vuonna 2001 hallintoneuvostolla oli kaksi varapuheenjohtajaa.

Hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa ja valitsee hallituksen jäsenet

ja varajäsenet sekä hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat.

Hallintoneuvosto antaa yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen johdosta, vahvistaa vuosittain yhtiön sijoitussuunnitelman laatimisperiaatteet ja päättää asioista, jotka koskevat yhtiön toiminnan merkittävää supistamista, laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista. Lisäksi hallintoneuvosto antaa hallitukselle ohjeita asioista, jotka ovat laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä.

Vuonna 2001 hallintoneuvosto kokoontui kolme kertaa.

Hallintoneuvosto 21.2.2002

Puheenjohtaja (29.5.2001 lukien)

Matti Honkala, s. 1945
vuorineuvos, pääjohtaja, Kesko Oyj
erovuorossa 2002

Puheenjohtaja (29.3.2001 saakka)

Ari Heiniö, s. 1945
varatuomari
Hallintoneuvoston jäsenyys päättyi
29.3.2001.

Varapuheenjohtaja

Jukka Härmälä, s. 1946
vuorineuvos, toimitusjohtaja
Stora Enso Oyj
erovuorossa 2004

Varapuheenjohtaja (29.5.2001 lukien)

Pekka Paasikivi, s. 1944
hallituksen puheenjohtaja, Oras Oy
erovuorossa 2004

Varapuheenjohtaja (30.3.2001 saakka)

Raimo O. Honkanen, s. 1934
liikenne neuvos
Toimikausi päättyi 30.3.2001.

Pekka Ahmavaara, s. 1944

varapuheenjohtaja, Suomen Ammatti-
liittojen Keskusjärjestö SAK ry
erovuorossa 2003

Eero Aittola, s. 1942

kauppaneuvos
erovuorossa 2003

Seppo Berg, s. 1943

hallinto- ja talouspäällikkö
Metallityöväen Liitto ry
erovuorossa 2002

Hans Olof Danielsson, s. 1942

toimitusjohtaja, Oy Karl Fazer Ab
erovuorossa 2004

Erkki Etola, s. 1945

toimitusjohtaja, Oy Etola Ab ja
Oy Etra Ab
erovuorossa 2002

Stig Gustavson, s. 1945

vuorineuvos, toimitusjohtaja
KCI Konecranes International Oyj
erovuorossa 2004

Matti Hellsten, s. 1943

puheenjohtaja, Erityisalojen Toimihen-
kilöliitto ERTO ry
erovuorossa 2003

Markku von Hertzen, s. 1948

toimitusjohtaja, Suomen Ekonomiliitto
– Finlands Ekonomförbund – SEFE ry
erovuorossa 2004

Erkki Isokangas, s. 1946

toimitusjohtaja, Saarioinen Oy
erovuorossa 2003

Jyrki Juusela, s. 1943

vuorineuvos, toimitusjohtaja
Outokumpu Oyj
erovuorossa 2004

Seppo Koskinen, s. 1946

päälouottamusmies, Paroc Oy Ab
erovuorossa 2003

Jan-Henrik Kulp, s. 1943

johtaja, UPM-Kymmene Oyj
erovuorossa 2002

Matti Kyytsönen, s. 1949

toimitusjohtaja, ISS Suomi Oy
erovuorossa 2002

Jere Lahti, s. 1943

vuorineuvos, pääjohtaja, Suomen
Osuuskauppojen Keskuskunta SOK
erovuorossa 2003

Lauri Lyly, s. 1953

puheenjohtaja
Sähköalojen ammattiliitto ry
erovuorossa 2004

Björn Mattsson, s. 1941

vuorineuvos
Hallintoneuvoston jäsenyys päättyi
22.3.2001.

Pentti Nieminen, s. 1941

toimitusjohtaja, Linkosuo Oy
erovuorossa 2004

Antti Norrlin, s. 1963

konsernijohtaja
Koiviston Auto -yhtymä
erovuorossa 2004

Hannu Penttilä, s. 1953

toimitusjohtaja, Stockmann Oyj Abp
erovuorossa 2002

Antti Piippo, s. 1947

perustaja ja pääosakas
Elcoteq Network Oyj
erovuorossa 2004

Juha Rantanen, s. 1952

toimitusjohtaja, Ahlstrom Oyj
erovuorossa 2002

Antti Remes, s. 1947

toimitusjohtaja, Tradeka Group Oy
erovuorossa 2003

Helena Rissanen, s. 1949

II puheenjohtaja
Toimihenkilöunioni TU ry
erovuorossa 2002

Hannu Roine, s. 1942

teollisuusneuvos, konsernijohtaja
Isku-Yhtymä Oy
erovuorossa 2003

Christoffer Taxell, s. 1948

ministeri, konsernijohtaja
Partek Oyj Abp
erovuorossa 2003

Jorma Vaajoki, s. 1949

diplomi-insinööri, ekonomi
Hallintoneuvoston jäsenyys päättyi
29.11.2001.

Hallitus

Varma-Sammon hallitukseen kuuluu 12 jäsentä ja kolme varajäsentä. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja varajäsenet, puheenjohtajan ja yhden tai useamman varapuheenjohtajan. Hallituksen jäsenet valitaan kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain neljä varsinaista jäsentä on erovuorossa. Hallituksen jäsenistä kolme ja varajäsenistä yksi valitaan keskeisten työnantajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä ja kolme jäsentä ja yksi varajäsen keskeisten palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä.

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan, yhtiön vakuutusmatemaatikon ja yhtiön ylilääkärin. Hallitus voi nimittää toimitusjohtajan sijaisen ja muita johtajia.

Vuonna 2001 hallitus kokoontui 13 kertaa.

Hallitus 21.2.2002



Puheenjohtaja
Georg Ehrnrooth
s. 1940, DI, vuorineuvos
erovuorossa 2004
Wärtsilä Oyj Abp:n, Sampo Oyj:n,
Oy Karl Fazer Ab:n, Sandvik AB:n
ja Nokia Oyj:n hallitusten jäsen, Assa
Abloy AB:n hallituksen puheenjohtaja,
Rautaruukki Oyj:n hallituksen
varapuheenjohtaja



Varapuheenjohtaja
Mikko Kivimäki
s. 1939, varatuomari, vuorineuvos,
Rautaruukki Oyj:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2004
Rautaruukki Oyj:n hallituksen jäsen,
Metso Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja,
Teollisuuden ja Työnantajain
Keskusliiton ja YIT-Yhtymä Oyj:n
hallitusten jäsen, Metalliteollisuuden
Keskusliiton hallituksen ja työvaliokunnan
jäsen, Merenkululaitoksen
johtokunnan puheenjohtaja



Varapuheenjohtaja
Mikko Mäenpää
s. 1954, OTK, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:n puheenjohtaja
erovuorossa 2003
Talousneuvoston jäsen, Työttömyysvakuutusrahaston hallintoneuvoston
puheenjohtaja, Koulutus- ja erorahaston
hallintoneuvoston jäsen



Markku Jokinen
s. 1949, Sievin Jalkine Oy:n
toimitusjohtaja
erovuorossa 2004
Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton
edustajiston ja PKT-valtuuskunnan jäsen,
Puolustustaloudellisen suunnittelukunnan
vaatetuspoolin nahka- ja kenkäosaston
puheenjohtaja, Työnantajain yleisen
ryhmän, Sievi AB:n, Sievi GmbH:n ja
Kiinteistö Oy Sievin Hirvipoikien
hallitusten puheenjohtaja, Kenkä- ja
nahkateollisuus ry:n, Sievin Jalkine
Oy:n, Sievi Marketing Oy:n ja Kiinteistö
Oy Kenkäkankaan hallitusten jäsen,
Sievin kunnanhallituksen varajäsen,
Sievin Osuuspankin hallintoneuvoston
jäsen



Erkki Kangasniemi
s. 1945, kouluneuvos,
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:n
puheenjohtaja
erovuorossa 2004
Akavan 1. varapuheenjohtaja ja Akavan
julkisen sektorin neuvottelujärjestön
Akava-JS:n puheenjohtaja, Keskinäisen
Vakuutusyhtiön Kalevan, Koulutus- ja
erorahaston ja Okopankki Oyj:n
hallintoneuvoston jäsen, VVO-yhtymän
hallituksen jäsen



Lasse Laatonen
s. 1950, OTK, Teollisuuden ja Työnantajain
Keskusliiton johtaja
erovuorossa 2003
Eläketurvakeskuksen, LEL Työeläkassan ja
Tapaturmavakuutuslaitosten liiton
hallitusten jäsen, Kansaneläkelaitoksen
hallituksen varapuheenjohtaja,
työministeriön työasiainneuvoston
varajäsen



Jarmo Lähtenmäki
s. 1957, OTK, Paperiliitto ry:n
puheenjohtaja
erovuorossa 2002
Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n ja
Okopankki Oyj:n hallintoneuvoston jäsen,
Koulutus- ja erorahaston hallintoneuvoston
varapuheenjohtaja, Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK ry:n hallituksen jäsen



Arto Ojala
s. 1944, VTM, Palvelutyönantajat ry:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2002
Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen kannatusyhdistyksen hallituksen jäsen, Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA:n työvaliokunnan jäsen, Johtamistaidon Opisto JTO:n hallituksen ja työvaliokunnan jäsen, Pro-HST -johtoryhmän jäsen, Talousneuvoston ja Työasiain neuvoston jäsen, Työttömyysvakuutusrahaston johtokunnan jäsen, Veronmaksajain Keskusliiton hallituksen puheenjohtaja, UNICE:n Executive Committeeen jäsen



Kari O. Sohlberg
s. 1940, KTM, vuorineuvos
erovuorossa 2002
Perlos Oyj:n hallituksen puheenjohtaja, Oy G.W. Sohlberg Ab:n hallituksen jäsen, Suomen Messut Osuuskunnan ja ADR-Haapää Oy:n hallitusten puheenjohtaja



Björn Wahlroos
s. 1952, KTT,
Sampo Oyj:n konsernihoitaja
erovuorossa 2002
Sampo Oyj:n hallituksen jäsen



Paavo Pitkänen
s. 1942, FM, Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön Varma-Sammon toimitusjohtaja
erovuorossa 2003
Partek Oyj Abp:n, Stora Enso Oyj:n, Wärtsilä Oyj Abp:n ja Sampo Oyj:n hallitusten jäsen, Alma Media Oyj:n hallintoneuvoston varapuheenjohtaja, Työeläkevakuuttajat TELA ry:n hallituksen puheenjohtaja, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton hallituksen ja johtokunnan varapuheenjohtaja



Markku Hyvärinen
s. 1948, Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön Varma-Sammon varatoimitusjohtaja
erovuorossa 2003
If Skadeförsäkring Holding AB:n (publ) hallituksen jäsen, Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan hallituksen varapuheenjohtaja, Finnair Oyj:n hallintoneuvoston puheenjohtaja

Varajäsenet:



Mikko Ketonen
s. 1945, ekonomi, TS-Yhtymä Oy:n hallituksen puheenjohtaja
erovuorossa 2004
Ruotsin konsuli Turussa, Keskuskauppakamarin hallituksen jäsen, Turun Kauppakorkeakoulun Tukisäätiön puheenjohtaja, Turun Kauppakamarin 2. varapuheenjohtaja



Janne Metsämäki
s. 1960, OTK, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n lakimies
erovuorossa 2004
Työttömyysvakuutusrahaston johtokunnan jäsen, Työsuojelurahaston ja LEL Työeläkekassan hallitusten jäsen, Eläketurvakeskuksen hallituksen varajäsen



Timo Poranen
s. 1943, DI, Metsäteollisuus ry:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2004
Johtamistaidon Opisto JTO:n, KCI Konecranes International Oyj:n, Teknillisen korkeakoulun ja Wood Focus Oy:n hallitusten jäsen, Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n ja Suomen Messut Osuuskunnan hallintoneuvostojen jäsen, CEPI:n Association Directors' Committeeen puheenjohtaja, Kansainvälisen kaupakamarin Suomen osaston johtokunnan jäsen, Suomalais-ruotsalaisen Kauppakamarin valtuuskunnan jäsen, Ratahallintokeskuksen johtokunnan puheenjohtaja

Sihteeri

Tuula Kallio, s. 1961, varatuomari
Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön Varma-Sammon yhtiölakimies

Neuvottelukunnat

Yhteistyö tärkeiden sidosryhmien kanssa edistää Varma-Sammon yhteiskunnallista vuorovaikutusta. Yhtiössä koostuu kolme eri neuvottelukuntaa: eläkeasiain neuvottelukunta, vakuutettujen neuvottelukunta sekä yrittäjien ja työnantajien neuvottelukunta.

Eläkeasiain neuvottelukunta on Varma-Sammon ja työmarkkinajärjestöjen välinen yhteistyöelin, joka muun muassa antaa yhtiölle suosituksia työeläkelakien mukaisia työkyvyttömyyseläkkeitä ja yksilöllisiä varhaiseläkkeitä koskevissa asioissa. Neuvottelukuntaan kuuluu kahdeksan yhtiön hallituksen nimittämää jäsentä. Kaksi jäsenistä on Varma-Sammon edustajia, ja heistä toinen toimii neuvottelukunnan puheenjohtajana ja toinen varapuheenjohtajana. Neuvottelukunnan toimintaan osallistuu lisäksi kolme muuta Varma-Sammon edustajaa.

Puheenjohtaja

Markku Hyvärinen
varatoimitusjohtaja
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo

Varapuheenjohtaja

Sakari Tola
ylilääkäri, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo

Lasse Laatonen

johtaja, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto

Sinikka Näätasaari

sosiaalipoliittinen sihteeri
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Artturi Pennanen

pääsihteeri, Paperiliitto ry

Veikko Simpanen

sosiaalis sihteeri, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Anja Uljas

kehitysjohtaja, Suomen Ekonomiliitto –
Finlands Ekonomförbund – SEFE ry

Riitta Wärn

työvoimapolitiittinen asiamies, Palvelutyönantajat ry

Toimintaan osallistuvat jäsenet:

Ilkka Kohonen

johtaja, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo

Marja Korpilahti

osastopäällikkö
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo

Osmo Rinne

projektijohtaja
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo

Vakuutettujen neuvottelukunta on Varma-Sammon ja TEL-vakuutettujen välinen neuvoa-antava yhteistyöelin, jonka tarkoituksena on edistää yhtiön ja palkansaajien välistä yhteistyötä ja tiedonvälitystä. Neuvottelukunta muun muassa välittää palkansaajien eläkeasioiden hoidon kannalta merkittävää tietoa työoloista ja niissä tapahtuvista muutoksista. Toisaalta Varma-Sampo antaa neuvottelukunnan jäsenille tietoa toiminnastaan sekä työeläkevakuutuksen ajankohtaisista asioista. Neuvottelukuntaan kuuluu 28 Varma-Sammossa vakuutetun yrityksen tai yhteisön edustajaa, jotka Varma-Sammon hallitus on nimittänyt keskeisten palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen esityksestä.

Puheenjohtaja

Seppo Räikkönen, Imatra Steel Oy Ab
STTK

Varapuheenjohtaja

Vesa Hirvonen, Outokumpu Oyj
Akava

SAK:n edustajat

Markku Björn, Sokos Hotels Oy

Erkki Flink, Vapo Oy

Ellen Helo, Tradeka Group Oy

Risto Kärkkäinen, UPM-Kymmene Oyj

Arja Launamo, Fazer Suklaa Oy

Eero Nokelainen, Metsä Tissue Oyj

Eero Pennanen, Abloy Oy

Erkki Ruotsalainen, Imatra Steel Oy Ab

Seppo Räsänen, Savon Sanomat Oy

Venho Takkinen, Koiviston Auto Oy

Kari Ylikauppila, Fortum Oyj

Simo Virolainen, Honkarakenne Oyj

STTK:n edustajat

Jaana Hyväri, Diacor Terveyspalvelut Oy

Pirkko Kalttonen, Stora Enso Oyj

Matti Kangas, TietoEnator Oyj

Tarja Nyman, Fazer Leipomot Oy, Oululainen

Esko Paunonen, Andritz-Ahlstrom Oy

Sirkka Schenk, Matkahuolto Oy

Leo Suokas, UPM-Kymmene Oyj

Pekka Teinilä, TS-Yhtymä Oy

Ulla Väisänen, If Vahinkovakuutusyhtiö Oy

Akavan edustajat

Kari Halme, Stora Enso Oyj

Jouko Horttanainen, UPM-Kymmene Oyj

Kristiina Inberg-Rauhanen, Kesko Oyj

Kauko Koskinen, Jaakko Pöyry Group Oyj

Heikki Salo, ABB Industry Oy

Yrittäjien ja työnantajien neuvottelukunta on Varma-Sammon ja siltä eläkevakuutuksensa ottaneiden yrittäjien ja työnantajien välinen neuvoa-antava yhteistyöelin. Sen tarkoituksena on edistää yhtiön ja siltä työeläkevakuutuksensa ottaneiden välistä yhteistyötä ja tiedonvälitystä. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään 38 jäsentä, jotka Varma-Sammon hallitus nimittää työnantajien ja yrittäjien edustajista. Neuvottelukunta kokoontuu puheenjohtajan tai Varma-Sammon toimitusjohtajan kutsusta.

Puheenjohtaja

Jorma Takanen, toimitusjohtaja, Scanfil Oy

Varapuheenjohtaja

Kaija Ward, hallituksen puheenjohtaja, Eurokangas Oy

Harri Broman, toimitusjohtaja, Broman Group Oy

Matti Copeland, toimitusjohtaja, Aura Capital Oy

Tom Hakalax
toimitusjohtaja, PKC Group Oyj

Kim Hanslin, toimitusjohtaja, Tiimari Oyj

Jukka Hyryläinen, toimitusjohtaja, Katko Oy Konerauta

Antero Ikäheimo, hallituksen puheenjohtaja,
Lappset Group Oy

Martti Jalonen
kauppaneuvos, toimitusjohtaja, Länsiauto Oy ja
Auto-Jalonen Oy

Jari Kokkonen, apteekkari, Yliopiston Apteekki

Timo U. Korhonen, toimitusjohtaja, NCC Finland Oy

Martti Lappalainen, toimitusjohtaja, Suur-Savon Sähkö Oy

Matti Lappalainen, toimitusjohtaja, Vaasan & Vaasan Oy

Jussi Länsiö, toimitusjohtaja, Oyj Hartwall Abp

Timo Miettinen, hallituksen puheenjohtaja, Ensto Capital Oy

Kalervo Nieminen, toimitusjohtaja, Nostokonepalvelu Oy

Jari Ollila, toimitusjohtaja, Purso Oy

Jukka Ottela, toimitusjohtaja, Esan Kirjapaino Oy

Simo Parhankangas, toimitusjohtaja,
Flextronics Holding Finland Oy

Antti Reenpää, toimitusjohtaja, Otava Kustannusosakeyhtiö

Tuomo Räsänen, toimitusjohtaja, Carel Capital Oy

Mauri Saarelainen, toimitusjohtaja, Honkarakenne Oy

Seppo Saarelainen, toimitusjohtaja, Betonimestarit Oy

Teuvo Salminen, varatoimitusjohtaja, Jaakko Pöyry Group Oyj

Ralf Sandström, toimitusjohtaja, Restel Oy

Juha Silvanto, toimitusjohtaja, Steveco Oy

Saara Sinivuori, Aleksin Ravintolat Oy

Erkki Solja, toimitusjohtaja, Kiilto Oy

Heikki Takamäki, kauppias, Heikki Takamäki Oy,
Rauta-Otra Nekala

Reino Uusitalo, toimitusjohtaja, Pyroll Oy

John Eric Westö, hallintojohtaja, Suomen Kansallisooppera

Jorma Wiitakorpi, toimitusjohtaja, Patria Industries Oyj

Juha Vine, hallituksen puheenjohtaja, Groveswing Oy

Tapani Vuorela, säätiön johtaja, Helsingin Diakonissalaitos

Antti Värtelä, toimitusjohtaja, Falck Security Oy

Heikki Väänänen, teollisuusneuvos,
hallituksen puheenjohtaja, Karelia-Parketti Oy

Pertti Yliniemi, hallituksen puheenjohtaja, Olostunturi Oy

Johto

Toimitusjohtaja
Paavo Pitkänen *, s. 1942

Varatoimitusjohtaja,
toimitusjohtajan sijainen
Markku Hyvärinen *, s. 1948
eläkepalvelut ja esikunta

Varatoimitusjohtaja
Matti Niemi *, s. 1947
suurkonsernipalvelut

Sakari Aaltonen *, s. 1952
hallinto

Ilkka Kohonen *, s. 1945
eläkepalvelut

Jorma Leinonen *, s. 1946
sijoitustoiminto (1.2.2002 alkaen)

Jouko Oksanen *, s. 1951
taloushallinto

Hannu Tarvonen *, s. 1952
asiakas- ja vakuutuspalvelut

* johtoryhmän jäsen

Lisäksi johtoryhmään kuului vuonna
2001 henkilöstön edustajana **Hilkka
Vainio**. 1.1.2002 alkaen henkilöstön
edustajana on toiminut **Merja Haiko-
nen**.

Vakuutusmatemaatikko
Pasi Mustonen, s. 1964

Ylilääkäri
Sakari Tola, s. 1946

Tilintarkastajat

Mauri Palvi, s. 1951
TTM, KHT
yhtiön valvontatilintarkastaja

Mikael Leskinen, s. 1949
dipl.ekon., KHT

Varatilintarkastajat

KPMG Wideri Oy Ab

Paula Pasanen, s. 1955
KTM, KHT



Paavo Pitkänen



Markku Hyvärinen



Matti Niemi



Sakari Aaltonen



Ilkka Kohonen



Jorma Leinonen



Jouko Oksanen



Hannu Tarvonen



Merja Haikonen

Muu johto

Ari Anttonen, s. 1962
yhteysjohtaja, suurkonserniyhteydet

Ralf Joutsenlahti, s. 1953
yhteysjohtaja, yritysasiakasyhteydet

Jorma Kuokkanen, s. 1953
sijoitusjohtaja, kiinteistöt, asiakas-
rahoitus ja perintä

Petri Kuusisto, s. 1964
sijoitusjohtaja, pääomamarkkinat

Taisto Lassila, s. 1940
aktuaarijohtaja

Veikko Loukola, s. 1943
vakuutusjohtaja

Heikki Malin, s. 1944
yhteysjohtaja, yhteiskuntasuhteet

Irmeli Otava-Keskinen, s. 1950
tietohallintojohtaja

Erkki Rajaniemi, s. 1959
lakiasiaintohtaja

Osmo Rinne, s. 1938
projektijohtaja

Jukka Ruuth, s. 1962
tarkastusjohtaja, sisäinen tarkastus

Jari Salminen, s. 1956
yhteysjohtaja, asiantuntijapalvelut

Marja-Terttu Verho, s. 1947
viestintäjohtaja

Vuoden 2001 tapahtumia

Tammikuu

Varma-Sampo-konsernin omistusosuudeksi Vakuutusyhtiö Sampo-Leonia Oyj:n osakepääomasta tuli 13,12 prosenttia, kun Leonia Oyj sulautui Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:hin. Lisäksi Varma-Sampo omisti vuodenvaihteessa suoraan 20,1 prosenttia Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon osakkeista.

Helmikuu

Varma-Sampo julkisti vuoden 2000 tuloksensa 26.2.2001.

Maaliskuu

Varma-Sampo, Novo Group Oyj, Suomen valtio ja Teollisuusvakuutus Oy allekirjoittivat sopimuksen henkilöstöpalveluja tarjoavan yrityksen muodostamisesta. Uusi yritys muodostettiin laajentamalla Varma-Sammon tytäryhtiön Eläkepalvelu Oy:n toimialaa ja liittämällä siihen toimintoja ja palveluja Novosta ja Valtiokonttorista. Yritys sai nimen Silta Oy.

Varsinainen yhtiökokous vahvisti 30.3. yhtiön tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä toimitusjohtajalle.

Huhtikuu

Varma-Sampo myi Sampo-Leonia Oyj:lle omistamansa 20,1 prosenttia Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon osakekannasta noin 185 miljoonalla eurolla.

Varma-Sampo teki päätöksen Setec Oy:n toimitalon rakennuttamisesta Vantaalle. Rakennus valmistui tammikuussa 2002.

Hallitus pyysi toimitusjohtaja Paavo Pitkästä jatkaa tehtävässään sen jälkeen, kun tämä saavuttaa 60 vuoden eläkeiän kesällä 2002. Uuden sopimuksen mukaan Pitkäsen eläkkeelle siirtymisestä keskustellaan seuraavan kerran keväällä 2003.

Toukokuu

Hallintoneuvosto valitsi puheenjohtajakseen vuorineuvos Matti Honkalan. Varapuheenjohtajiksi valittiin vuorineuvos Jukka Härmälä uudelleen ja Pekka Paasikivi.

Varma-Sampo osti YIT Rakennus Oy:ltä Kiinteistö Oy Sinihelmi -nimisen yhtiön osakekannan. YIT ja kiinteistöyhtiö solmivat samalla urakkasopimuksen toimistotalon rakentamisesta Sinihelmen omistamalle tontille Espooseen. Rakennus valmistui syyskuussa 2001.

Varma-Sampo sijoittui kolmanneksi tutkimuksessa, jossa Arieste Oy ja Oulun yliopiston Hytec-laboratorio vertailivat 250 suurimman suomalaisyrityksen kaikille käyttäjille avoimia verkkopalveluita.

Kesäkuu

Varma-Sampo alkoi tarjota YEL-asiakkailleen mahdollisuuden maksaa vakuutusmaksut suoraveloituksena.

Varma-Sampo lähetti ikäluokkalaskelman eli eläkearvion noin 45 000 TEL-vakuutetulle.

Elokuu

Varma-Sampo julkisti 22.8. osavuosiraportin yhtiön toiminnasta ja tuloksesta tammi-kesäkuussa. Yhtiön vaka-varaisuutta mittaava toimintapääoma oli kesäkuun lopussa 3,0 miljardia euroa ja toimintapääoma suhteessa vakavaraisuusasetuksen mukaiseen vastuuvélkaan 22,1 prosenttia.

Varma-Sampo ja Sampo Oyj allekirjoittivat uuden viisivuotissopimuksen yhteistyöstä Suomen Kansallisoopperan kanssa.

Syyskuu

Varma-Sampo julkaisi Tunnista ajoissa stressi ja uupuminen -oppaan, joka on tarkoitettu kaikille stressin kanssa tekemisiin joutuville työntekijöille, työnantajille ja terveys- ja sosiaalialan ammattilaisille.

Lokakuu

Varma-Sampo kertoi, että yhtiöön siirtyy niin kutsutun siirtoliikkeen tuloksena noin 700 yrityksen TEL-vakuutus ja noin 950 yrittäjän YEL-vakuutus.

Varma-Sampo lanseerasi sähköisen palvelun vakuutusvälittäjille. Verkkopalvelu antaa meklareille asian-tuntijatukea asiakkaiden työeläkevakuutusasioiden hoitamisessa.

Marraskuu

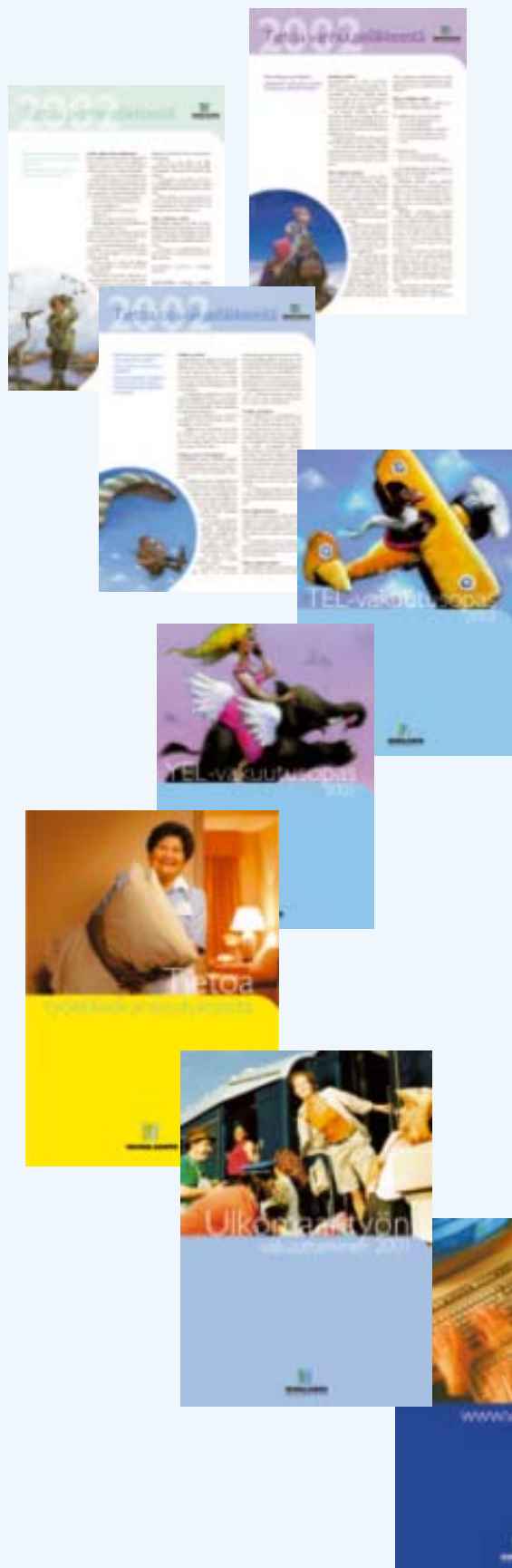
Laajan pohjoismaisen vakuutusalan rakennejärjestelyn seurauksena Vakuutusyhtiö Sampo Oy:n ja Sampo Teollisuusvakuutus Oy:n osakekannat siirtyivät 2.1.2002 ruotsalaiselle If Skadeförsäkrings Holding AB:lle. Varma-Sammosta tuli yhtiön merkittävä osakkeenomistaja 10,06 prosentin omistusosuudella. Järjestelystä sovittiin 7.11.2001.

Varma-Sampo järjesti asiakasyrityksilleen jokasyksyiset TEL-päivät Lahdessa, Helsingissä, Vaasassa, Turussa, Oulussa, Kuopiossa ja Tampereella. Koulutuspäiville osallistui noin 1 100 asiakasyritysten palkka-, henkilöstö- ja taloushallinnon edustajaa.

Joulukuu

Hallintoneuvosto valitsi uudelleen hallituksen erovuoroiset jäsenet Georg Ehrnroothin, Markku Jokisen, Erkki Kangasniemen ja Mikko Kivimäen. Varajäseniksi valittiin uudelleen Mikko Ketonen, Janne Metsämäki ja Timo Poranen.

Oppaita ja esitteitä



Varma-Sampo julkaisi vuoden 2002 alussa yhdeksän eläke-etuuksia esittelevää esitettä. Niiden aiheina olivat työeläkekuntoutus, yksilöllinen varhaiseläke, osa-aikaeläke, työkyvyttömyyseläke, työttömyyseläke, vanhuuseläke, perhe-eläke ja työeläketurva sekä työelämässä jaksaminen.

TEL-vakuuttamisen opas antaa ajantasaista tietoa työntekijän ja YEL-vakuuttamisen opas yrittäjän lakisääteisestä eläkevakuutuksesta ja vakuutusmaksuista.

Ulkomaantyön vakuuttamisen opas sisältää yhteenvedon nykyisistä sosiaaliturvasopimuksista sekä perustiedot suomalaisten lakisääteisten vakuutusten voimassaolosta ulkomaantyöskentelyn aikana.

Tietoa työeläkekuntoutuksesta -oppaassa kerrotaan työeläkevakuuttamiseen liittyvästä kuntoutuksesta, sen muodoista, etuuksista ja myöntämisen edellytyksistä.

Työnantajien lakisääteisen TEL-vuosi-ilmoituksen tekemisestä kertova opas ilmestyi joulukuussa 2001.

Varma-Sammon verkkopalveluista monipuolisesti kertova esite, Verkossa www.varma-sampo.fi ilmestyi syyskuussa 2001.

Varma-Sammon julkaisemat oppaat ja esitteet ovat luettavissa ja tulostettavissa verkko-osoitteessa www.varma-sampo.fi. Niitä voi myös tilata painotuotteina samasta osoitteesta.

Arvostusero

Omaisuuuden käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero, joka sisältyy yhtiön toimintapääomaan. Arvostuserojen muutos on osa yhtiön sijoitustoiminnan tulosta.

Asiakashyvyys

Ositetusta lisävakuutusvastuusta vakuutuksenottajille annettava maksunalennus.

Hoitokustannusosa

Vakuutusmaksuun sisältyvä osa, jolla katetaan eläkeyhtiön kokonaisliikekulut lukuun ottamatta sijoitustoiminnan hoitokuluja sekä työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja.

Hoitokustannustulos

Vakuutusmaksun hoitokustannusosa vähennettynä yhtiön kokonaisliikekuluilla lukuun ottamatta sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja. Toiminnan tehokkuutta mitataan prosenttiluvulla, joka kertoo, paljonko maksun hoitokustannusosasta on käytetty. Mitä pienempi luku on, sitä tehokkaampaa toiminta on.

Kannansiirtosaaminen

Eläke-Kansan konkurssista aiheutunut, vielä jäljellä oleva katevajaus, joka koostuu yhteisvastuusaamisesta sekä saamisesta Eläke-Kansan erityiseltä selvityspesältä.

Katettava vastuuelka

Vakuutustekninen vastuuelka lisättyä vastuunjakoon ja vakuutuksenottajille olevilla veloilla ja vähennettynä yrittäjien eläkevakuutuksen vakuutusmaksuvastuulla.

Liikevaihto

Vakuutusmaksutulo ennen luottotappioiden ja jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä lisättyä sijoitustoiminnan tuotoilla, muilla tuotoilla ja myynnin yhteydessä realisoituneilla tuloutetuilla arvonkorotuksilla.

Ositettu lisävakuutusvastuu

Vakuutusmaksuvastuun vakuutuskohtaisesti ositettu osa, johon on siirretty yhtiön vakavaraisuusaseman perusteella osa sijoitustoiminnan tuloksesta ja hoitokustannustuloksesta käytettäväksi asiakashyvityksiin.

Osittamaton lisävakuutusvastuu

Vakuutusmaksuvastuun osa, joka luetaan osaksi yhtiön toimintapääomaa eli vakavaraisuutta. Osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen siirretään loput (ks. ositettu lisävakuutusvastuu) sijoitustoiminnan ja hoitokustannusliikkeen tuloksista, ja se toimii puskurina sijoitusten arvojen heilahtelujen varalta.

Sijoitustoiminnan tulos

Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen nettotuotto lisättyä arvostuserojen muutoksella sekä tuloslaskelman muihin eriin sisältyvillä koroilla ja vähennettynä vastuuelan korkovaatimuksella.

Tasoiusvastuu

Korvausvastuuseen sisältyvä, riskiliikkeen tuloksista kertynyt yhtiökohtainen puskuri, jolla varaudutaan riskiliikkeen tuloksen heilahteluihin.

Toimintapääoma

Vakuutusyhtiön nettovarallisuus, joka saadaan vähentämällä käypään arvoon arvostetuista varoista yhtiön velat. Toimintapääoma koostuu omasta pääomasta, varauksista, arvostuseroista ja osittamattomasta lisävakuutusvastuusta.

Vakavaraisuusvaatimukset

Vakavaraisuus- eli toimintapääomavaatimukset perustuvat vastuuelan katteena olevien sijoitusten riskipitoisuuteen, ja ne suhteutetaan yleensä vastuuelan määrään. Vaatimusten perussuure on vakavaraisuusraja, jonka perusteella määritellään toimintapääoman vähimmäismäärä sekä tavoitevyöhyke. Toimintapääoman vähimmäismäärä on kaksi kolmasosaa vakavaraisuusraja. Tavoitevyöhykkeen alaraja on vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä ja yläraja sen nelinkertainen määrä.

Vakuutusliikkeen tulos

Yhtiön vastuulla oleva vakuutusliikkeen tulos tarkoittaa vakuutusmaksujen ja maksettujen korvausten erotusta. Vakuutusliikkeen positiivinen tulos kasvattaa tasoiusvastuuta ja negatiivinen tulos vähentää sitä.

Vakuutustekninen vastuuelka

Koostuu vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta. Vakuutusmaksuvastuulla tarkoitetaan tulevaisuudessa alkavien eläkkeiden tilivuoden loppuun mennessä kertyneiden rahastoitujen osien pääoma-arvoa. Lisäksi siihen sisältyy ositettu ja osittamaton lisävakuutusvastuu. Korvausvastuulla tarkoitetaan jo sattuneista eläketapauksista tulevaisuudessa maksettavien eläkkeiden rahastoituneiden osien pääoma-arvoa. Siihen luetaan myös tasoiusvastuu.

Vastuuelan korkovaatimus

Vastuuelan katteena olevien sijoitusten tuottovaatimus, jonka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa eläkeyhtiöiden hakemuksesta. Tämä niin sanottu laskuperustekorko oli 5,75 prosenttia vuonna 2001.

Yhteystietoja

Yhtiön pääkonttori sijaitsee Helsingissä osoitteessa Annankatu 18.

Postiosoite: Varma-Sampo, PL 1,
00098 Varma-Sampo

Varma-Sammon puhelinvaihe 010 515 13

Valtakunnallisiin palvelunumeroihin voi soittaa kaikkialta Suomesta paikallispuhelun hinnalla.

TEL-vakuutukset ja -maksut 010 514 4939
tel@varma-sampo.fi

- rajanveto: TEL, YEL, LEL vai TaEL
- TEL-palkka
- internet-palveluneuvonta
- palkkasumman muutokset
- vuosilaskelmat
- vakuutusselvittely yrityksen muutostilanteessa
- varma-sampo.fi-kansioneuvonta
- omavastuuosuudet sekä työkyvyttömyys- ja työttömyystarkistusmaksut

010 514 6799

010 514 6840

YEL-vakuutukset ja -maksut 010 514 4941
yel@varma-sampo.fi

- rajanveto ja soveltamisasiat: yrittäjä vai työsuhte (YEL/TEL, TaEL, LEL)
- YEL-työtulo
- YEL-vakuutusmaksut
- muutosilmoitukset
- internet-palveluneuvonta
- varma-sampo.fi-kansioneuvonta

TEL- ja YEL-lisäeläkevakuutukset 010 514 4827

- lisäeläkkeiden hoito

Ulkomaantyön vakuuttaminen 010 514 4823
international@varma-sampo.fi 010 514 6882
010 514 6759

Maksuaikaisopimukset 010 514 5049

Perintäasiat 010 514 5049

Konkurssit 010 514 4976

Yrityssaneeraus- ja velkajärjestelyasiat 010 514 6989
010 514 5043

Asiakshyvitykset 010 514 4642

Asiakasrahoitus 010 514 5065
asiakasrahoitus@varma-sampo.fi

Vakuutettujen palvelut
neuvontapalvelut@varma-sampo.fi

- eläkeneuvonta, ennakkolaskelmat 010 514 7007
- kuntoutus 010 514 7021

elakkeenmaksu@varma-sampo.fi
• eläkkeenmaksu 010 514 4861

Eläkehakemukset ja -ratkaisut
vs.hakemuskasittely@varma-sampo.fi

vanhuuseläke, perhe-eläke,
työttömyyseläke, osa-aikaeläke

- yritykset 010 514 7031
- säätiöt 010 514 7022
- ulkomaan eläkkeet 010 514 7023
010 514 7030

yksilöllinen varhaiseläke
ja työkyvyttömyyseläke 010 514 7010

Evita, työhyvinvointi 010 514 7020
evita@varma-sampo.fi

Verkkopalvelun tekninen tuki 020 555 7500
asiakastuki@octel.fi

Viestintä 010 514 5033
viestinta@varma-sampo.fi

Esite- ja lomaketilaukset 010 514 5025
www.varma-sampo.fi

www.varma-sampo.fi

Taitto
Valokuvat
Kirjapaino
Paperit

Graphic Design Studio Oy Ab
Kaius Hedenström ja Tuomas Pietinen
Frenckellin Kirjapaino Oy
kansi Oriënt Feutre Jasmin 300 g,
sisäsivut Galerie Art Silk 150 g

www.varma-sampo.fi

